Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГlАЛГlАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера денз ● ЕРА, 25 МАРТ, 1981 ШУ. ● № 33 (6328). ● Мах 2 кепиг.

КПСС XXVI съезда решенеш кхоачашъеш

18 апреле — коммунистически субботник

ШТАБ БОЛХ БЕ ЙОЛАЕННАЙ

Грозненски производственни швейни объединене ерригача цехашка, филиалашка митингаш чакхъьяьлар город Москверча хьалха латтача коллективаша В. И. Ленин ваь 111 шу дизара хетадаь вай мехка коммунистически субботник чакхдаккхара баь тlахьсхам хьаллоацаш.

Доккхий социалистически декхараш тlанийцад шоай митингашка объединене цехий, филиалий, подразделений коллективаша, къаьстъяьхьтача болхлоша, — йоах укх деношка субботник чакхдаккхара укхаза вlашагlъеллача штаба начальника, объединене генеральни директора заместителя Назаров Ираклий Семеновича. 18 апреле къахьегаш хургва 3340 саг, хlаьта ИТР-ах вола 150 саго предприяте ков-карт гонахьара моттигаш цlеньяь тоаергья.

Цу дийнахьа план 101 процентал эшашагlа йоацаш кхоачаш а еш, цар кийчъергья 130 эзар сома маьхьа 25 эзар издели, цу даькъе 9,5 эзарнена тlа паччахьалкхен дикала Знак латтаргья. Пятилетка фонде дlадала лерхl ялх эзар сом.

Хlаьта из lалашдара доккхий декхараш тlанийцад объединене 250 болхлочо. Цар дош деннад 18 апрелага кхоачаш биъ бетта план кхоачашъергья аьнна. Хlанзале гучаьннай цу денга кхоачаш биъ бетта заданеш кхоачашъяра шоашта социалистически декхараш тlанийца йола бlартча коллективаш а. Царех я шоллагlча цехера №№ 1, 2, йолча участкай коллективаш.

«Цlеча тюаттаден», В. И. Ленин ваьча ден, сийна хlана къахьегама вахте эттача бlаьш болча объединене хlамаш тегараша шоай балха нормаш дикка тlехкхоачашъю, фаринтура, материалаш кхоара къовсам боаркабаьб. Цу деррига а бе боватlа лоархlам а, беш, коммунистически субботника хlамаш тегараш дика вlаштlехьбаьнна някъабахийтара, беррига кийчон болх лостам болаш халийтара, цу дийнахьа нахага лакха къахьегама овсарле йолаш къахьегийтара эшаш мел йола организационни а массови а мероприятеш чакхйоахаргйолаш я субботник чакхдаккхара йола цар штаб.

С. ШАВИЕВ.

* * *

Ерригеюзак ленински коммунистически субботник хулача дийнахьа цаl санна массава а аравала лаьрхlад Нохч-Гlалгlай карьероуправлене болхлоша. Коммунистически субботнике дакъа лоацаш верригаш а укхаза хургва 200 гаргга саг, царех 160 гаргга саг массаза а шоаш беш бала болх беш хургва. Вожаш тайп-тайпара балхаш деш хургба. Жагlа, гlуэ йоакххача 18 апреле цар кхоачашдергда 8,5 эзар сома маьхьа балхаш. Шоаш цу дийнахьа даьнха 300 сом алапи пятилетка фонда юкъедахьа лерхl цар.

* * *

Нохч - Гlалгlай гlишлошьяра управлене яйс эзар гаргга саг хургва коммунистически субботнике дакъа лоацаш. Царех ялх эзар гаргга гlишлоярхо шоай массаарча балха моттигашка къахьегаш хургва. Цу цхьан дийнахьа цар кхоачашдергда 60 эзар совгlа сома маьхьа гlишлон - монтажни балхаш, арахецаргья 25 эзар сом мехбола промышленни продукци. Цу дийнахьа шоаш даьккха 15 эзар сом алапи укх пятилетка фонда юкъедахьа дош деннад управлене гlишлонхоша.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Грозненски химически заводан М 108—110 кепе «А» смено хьалхарчарца кхоачашдаьд иттлагlча пятилетка а КПСС XXVI съезда сийлемца пахъанхара а тlанийца социалистически декхараш.

Укх деношка коллектив толамца къахьегаш я. Карара шу дlадоладелчахьа планал совгlа цо арахийцай 150 тонн газ-этилен. Кхы хьанар лох ца деш къахьега дага я из коллектив дlахо йодача шира а.

СУРТА ТlА: «А» смена хьалха латта аппаратчицаш (аьрдехьара аьттехь) Семенова Зоя, Кузнецова Мария, Кузнецова Ольга, Федина Валентина, Пелинкова Алла.

С. ХУГАЕВА сурт.

БlАЬСТАН БАЛХАШ — ДИКЕИ ХАННАХЬЕИ

Дукха ха йоаццаш чакхьяьинача КПСС XXVI съездо, цо тlанийцача исторически социамоша дегаш гlоздархаца, къахьегама хьинар айденнача хьалашка дlадоладу укх шера бlаьстан балхаш юрта боахама къахьегамхошка.

Тха Соагlапчарча совхоза къахьегамхоша, дег тlара къоабал а еш хьаллоац Коммунистически парте Советски пачхьалкхен чура а ара хьара а политика. Хlана аьлча, из я советски наьха вахара хьал дlахо тоадаре, социалистически Даймохк чlоагlбара, коммунизма материально-технически база хьалъяра, дунен халкъашта юкъе машар чlоагlбара тlа ерлаь.

КПСС XXVI съездо тlанийцача мехка боахам дегlабоалабара программе тlа къаьста бокхха лоархlамен бехктокхамен декхараш оттадаьд пхьайтталагlча пятилетка шерашка юрта боахам леладераш(т)а хьалхашка. 1981—1985 шерашка а 1990 шерага кхачалца а СССР экономически социальни дегlайоалаяра керттерча лостамаш тlа белгалдаьккхад: «Юрта боахама деррига доакъош цхьатарра дика дегlакхуалилгеи цар эффективность лаккхъелгеи, продукци дукхагlа йоахилгеи цун дика товелгеи вlаштlехьдаккхар. Юртбоахама производствана ма могга чlоагlагlа интенсификаци яра тlаберзабаь никъ дlахобахьар. Пхе шерах хlара шера юкъера лаьрхlача йоакххаш йола продукци 12—14 процент дукхагlа хилийта а общественни боахамера къаьстгама овсарле 22—24 процент лакхъе а».

Ялаташ кхедара даькъе уж декхараш кхоачашдаре тешаме ларх еллай тха боахаме. Соахка гурахьа 1600 гектара тlа дlадийнад ка бола ялат. Укх lай царна минеральни удобренеш тlайсай. Бlаьсти дlаюергйолча ерригача культураща лаьрхlа ханнахьа заоь аьхай.

Совхоза кхаш леладераш(та) хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдара укх бlаьсти чакхдаха дезаш дукха балхаш да тха боахаме. 1580 гектара тlа дlае еза тайп-тайпара бlаьстан культураш. Царна юкъе я 700 гектар хьажкlаш, 500 гектар генараш, 270 гектар суданка, кхыйола культураш.

Бlаьстан балхаш сихехь дикагlча агротехнически хамашкех чакхдахара мел эша кийчо яьй совхозе. Съезда сийна лерхача социалистически яхье а бевина, цун болх дlаболалуча денга мел эшар даь тоаль яьккхай бlаьстан балхаш чакхдахара йола ерригa юртбоахама техника. Иштта тоаль яьккхай комсашта lуналдара эша техника а.

Укх шера индустриальни хьесапе 300 гектара тlа ялатийна лаьрхlа хьажкlаш кхеезаш я совхоз. Цу гlуланха а дика кийчо яьй боахаме. Дlаде дика фу lалашдаьд. Кердача технологегlа хьажкlаш дlаера а леларъа а эша техника lалашдьяьй. Корнгов Султанен Гандалоев Заречон кулгалдеча бригадашкара толашагlбола механизаторш хургба индустриальни технологегlа хьажкlаш кхеш.

Совхоза боахаме йокхха моттиг дlалоац комсаш леларо. 760 гектар я иттлагlа пятилетка шерашка тха совхозе дlаегlа комсаш, царех 217 гектаратlараярвш хьувкъам луш а йолаш.

Кулг-кара де деза балхаш дара къаьст-къаьстача нахага дlаенна я совхоза комсех 240 гектар, хьалхарча даькъе хьувкъам луш ярам а йолаш. Болх берашта а боахама а пайдана гlулакх да из, тхона хетачох. Цудухьа укх бlаьсти кхы а шерде лерхl оаха къаьст-къаьста шоай дезалашца цхьана комсаш лелаерий мугlараш.

Цу тайпара комсаш леларa бокъонаш юрта бахача наха дlайовзийташ, комсаш лелаеча балха бахкара уж тlахьехаш сход хиллай укх деношка Соагlапча. Цо новкъостал дергда тхона комсаш лелаеча белхашта дукхагlа вах юкъеоза.

Совхоза кхашнара бlаьстан балхаш чакхдахаре планаш - графикаш оттаьй тхоай хоронашка хьежжа. Уж механизаторий совещание йийца а йийца чlоагlъяьй, болх берашта дlайовзийтай.

Цу графикаш тlа белгалъяьхай хlара болх чакхбаккхара ханаш. Масала, шинкъаь дийнахьа дlайийна ергъя бlаьстан юкъе юв культураш. Цхьан кlирагlа дlайийна яха лерхl совхоее хьажкlаш, иштта генараш а...

Йоанхо яьй кхашна болх берашта эша хьалаш lалашдара деша а. Бригадашкара станаш тоаьйй, дlайха хlама даа столовеш кийтъяьй, кхы эшар вlаштlехьдаьккхад.

Совхоза партийни а профсоюзни а организацеца цхьана механизатораш, беррига кхаш комсаш лелаераш юкъеозаш социалистически яхь вlаштlехьъяьккхай бригадашка, отделенешка. Дикагlа болх бераш, социалистически яхье хьалха бувлараш морально а материально а белгалбахара бокъонаш чlоагlъяьй, уж болх берашта дlайовзийтай бригадашка собранеш а еш.

Лоацца аьлча, тха совхозе массе а оагlорахьа кийчо яьй укх шерара бlаьстан балхаш дикеи ханнахьеи чакхдахара. Лаьтта лоссара доладаше а кхашкара балхаш дlадоладе кийча ба совхоза механизатораш, ерригa техника, кхы мел эшар.

Бокъонца аьлча хlанзе а дlадоладаьд эггара хьалхара балхаш. Сихонца дlадоладаьд тlунал чусоцаеш махкаш доахилгй, хьалхара культураш дlас кхаш кийтделга. Балхаш дlадоладаьд комсий кхашка а. Комсаш лаьтта кlалхара хьагучайоахаш ба совхоза механизатораш.

Агротехника дlадеххача тайпара дикеи ханнахьеи бlаьстани ахкани балхаш чакхдахарах тийша да керттерча даькъе кердача пятилетка хьалхарча шера совхозе кхаш леладерашта хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашделга.

Уж декхараш зlемига даь укх шерарча планагlа паччахьалкхенга дохка деза хьажкlаш а тlехьа 3000 тонн ялат, 400 тонн генараш, 150 тонн бьацадаараш. Укх шера чуэца а паччахьалкхенга йохка а еза цхьа эзар совгlа тонн комсаш. Совхоза коллективо тlанийцача социалистически декхарех кхы лакхагlа да уж дьохкамаш.

Гуш да, кхаш леладара культура лакхъярца, лаьттан хlара гектара луш дола беркат алсамдаккхарца мара уж декхараш кхоачашдулургдоацилга. Керттера да хlара культура хьувкъам лакхбелга. Укх шера совхоза механизаторашна лаьрхlад ка бола ялатий хlара гектара тlара 22 центнер йолаш хьувкъам чуэца, ялатийна лаьрхlа йийнача хlара гектара тlара 30 центнер фуалъьха хьажкlаш яха.

Иттлагlча пятилетка хlара шера юкъера лаьрхlача тха боахаме хиннача хьувкъамал 15—20 процент лакхагlа ба укх шера совхоза кхаш леладераша lалашбе лаьрхlа юртбоахама культурай хьувкъаш.

Парте XXVI съезда сонамаш вахаре чакхдахара, пхьайтталагlча пятилетка декхараш толамца кхоачашдара хьинар кхо ца деш къахьега лаьрхlа ба совхоза кхаш леладераш. Цу наьнъа тlа хьалхара лоархlаме мул ба кхашнара бlаьстан балхаш дикеи ханнахьеи чакхдахилга. Хlаьта из тхоашка кхоачашдулургхилярах дог тийша а да тхо.

А. КАРТОЕВ,
«Саготинский» совхоза директор.

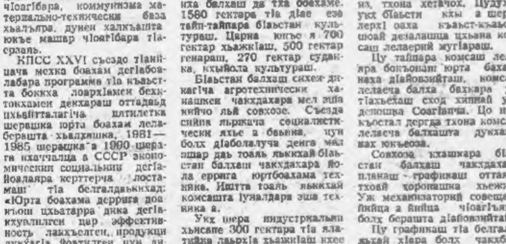

Шелковской района «Староцедринский» яхача комсий совхоза болхлой сихбенна бlаьстан балхаш деш боахк. Царех цаlаш — гурахьа дlадийнача ялатан дукхача шерашка тlаювлача баьцаштен минеральни удобренеш а тувсаш подкормка еш, шоллагlбараш — царна хий детташ. Хlаьале 530 гектара тlарча кlина подкормка яьй баьннаб механизатораш.

СУРТА ТlА: «Староцедринский» яхача комсий совхоза культурашта подкормка еш боахк механизатораш.

Н. ПЛИЕВА сурт.

КЪАХЬЕГАМА СОВГlАТАШ

«Грозтрубопроводстрой» треста коллективо укх шера хьалхарча шин бетта план парте XXVI съезд хьаелалча денга кхоачашъе лаьрхlадар. Цо шийдош хиннад кхьалха кхоачашдаьд.

Генподрядагlа кхо миллиони пхи бlаьи пхе сома маьхьа балхаш даьд, цу даькъе шоай низаца 2803 эзар сома а деш, вешта аьлча шин бетта планаш 100,1 процент кхоачашьяьй.

Къаьстта лоархlамеча объектех я Грозный—Баку 83 километр йола мехкдаьтта провод, 57 километр дlоахал дола Грозный — Тихорецкая яхача мехкдаьтта провода участок. Цу трассашка хьатъергья насосни компрессорни станцеш, царна юкъе хургья Нохч-Гlалгlайчен доазон тlа Долинская яхен Дагестански АССР доазон тlа Гаджиянкас яхен мехкдаьтта дlа-юха увла станцеш.

Иштта вай республике хьаьергья кхы а дукха объекташ, царех я 240 моттиг йолаш хургйола больнични комплекс, Магlалбике, Карабулаке, Грозне хьатъергйола деша даха ха йоапача берий учреждененш. Треста къахьега дага я ца кхобеш къахьега дага я парте XXVI съезда решенеш кхоачашъяра.

Б. ЯКОВ.

ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА ЭКИПАЖ ОРБИТАЛЬНИ КОМПЛЕКСА ТlА

ТАСС хоам

1981 шера 23 марта москвахьа ха 19 сахьата 28 минута хьалха кема командир Советски Союзе Турпал СССР летчик-космонавт Джанибеков Владимир космонавт - толламхо Монгольски Халкъа Республика гражданин Жугдэрдемидийн Гуррагчи вола «Союз-39» яха лекхам дола космически кема «Салют-6» — «Союз Т-4» яхача орбитальни комплексах дlахеттаделлад.

Стыковочни узела герметичностега хьажачул тlехьагlа космонавташ Джанибеков Гуррагчаи станце дlачубаьлар. Лаьттан юхерча орбите хьалхьай «Салют-6» — «Союз Т-4» — «Союз-39» яха lилма - тохкама комплекс. Космически комплекса тlа цlаьхха а болх беш я дунен халкъашта юкъера экипаж — новкъостий Коваленок, Савиных, Джанибеков, Гуррагча.

Советски Союзаи Монгольски Халкъа Республикаи lилмахоша цхьана оттаьча lилман тохкамаш дара программе вовзl дайна хьаьрж а. Цуньяца лерхl технологически, медико - биологически, технически эксперименташ, лаьттан lилма ресурсаш эшахара а гонахьара lалам доьзара а духьа лаьттан тlехьа суртеш доахаргда. Хьаьна полеташ вай «Салют-6» яхача станце тlа дунен халкъашта юкъерча экипажашо дlадоладаь тохкамаш экспериментийн дlахоъьергья.

Телеметрически дустарашка хьежжачох «Салют-6» — «Союз Т-4» — «Союз-39» яхача орбитальни комплекса бортовой системаш болх дерзlа бу.

Космонавташ Коваленок, Савиных, Джанибеков, Гуррагча могаш дика болаш а ба цхьана тохкамаш экспериментийн а а болабеннай.

* * *

НИКЪ БАРА ЛОСТАМ ТЕЛА ЦЕНТР, 24 март. «Салют-6» — «Союз Т-4» — «Союз-39» яхача орбитальни lилма - тохкама комплекса тlа дунен халкъашта юкъерча экипажа балха ди дlадоладелар москвахьа ха 11 сахьат даьлча, хlаьта 23 сахьат даьлча дlаьх а хургда.

Ден программе тlа — станце бортовой системашка хьажар, медицински тlахьожам, биологически экспериментеш, физически упражненеш др, кинофотосъемка, визуальни хьажар.

Сарахьа космонавтий телевизионни репортаж я. Цар цига дуццаргда «Салют-6» яхача станце тlа деча медико-биологически тохкамех.

Новкъостий Коваленок, Савиных, Джанибеков, Гуррагча могаш маьршаша а дика хьал долаш а ба.

Лаьттан юхерча орбите тохкамаш дара программа толаме кхоачашъеш я.

Нов. А. А. Мальсагов Нохч-Гlалгlай АССР махкашта йолча паччахьалкхен комитета председателалла хьожаварах дола

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Нохч - Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо сацам бу:

Нов. Мальсагов Арсамака Арсамак Нохч-Гlалгlай АССР махкашта йолча паччахьалкхен комитета председателала хьожаве.

Нохч - Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**
Нохч - Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный,
1981 шу, 24 март.

ДЕПУТАТАЦА вlашагlкхетар

Самардийнахьа дукха нах гулбеннабар Пролатбата цlерагlча культур. Цlагlа. № 871 йолча Старопромысловски кержамий округа къахьегамхой викалаш укхаза баьхнабар КПСС XXVI съезда делегатаца, КПСС ЦК членаца, СССР Лакхехьарча Совета депутатаца, парте Нохч-Гlалгlай обкома хьалхарча секретараца А. В. Власовца вlашагlкхета.

Вlашагlкхетар хьадийллар парте Старопромысловски райкома хьалхарча секретара Е. В. Тумсоева. Дош лу А. В. Власовна. Цо гулбенинараш(т)а дийцар КПСС XXVI съезда балхах, коммунистий исторически форума решенешка хьежжа республика къахьегамхошта хьалхашка латта декхараш. Уж да мехкдаьтта даккхар лох ца долийташ дlадахьар, бурув тохара балхий техника - экономически хьокхамаш тоадар.

«Хlара балха дийнахьа хьадер дукхагlа хилийта!» яхача девизагlа кердача пятилетке яхь йолве вьнна «Электроприбор» яхача а СССР 50 шу дизара цlерагlча химически а заводий болхлоша дlадоладаьр хьаллаьцача республикерча къахьегама коллективашка укх деношка къахьегамен политически хьинар чlоагlа айденнад, аьлар А. В. Власова. Мехкдаьттахой сийлен гlулакх да цу патриатически болама юкъе хьинаре дакъа лацар.

Харжархой наказаш дуццаш СССР Лакхехьарча Совета депутата А. В. Власова аьлар, царех дукхагlдараш кхоачашдаьд, аьнна. Районе лела йолаенай троллейбусаш, керда водопровод йиллай. Хlанз ергйолаш я керда телефонни станцеш, быта, торговле предприятеш.

Ший къамаьл чакхдоалаш А. В. Власова «Грознефть» объединене викалашка — съезда хьалхарча яхье котбаьннарашка дlаелар КПСС Нохч - Гlалгlай обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома тешали памятни знаки.

Дош лу НГlАССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара Н. Я. Правенькена. Цо lодеш иттлагlча пятилетка заданеши социалистически декхараши кхоачашдеча толамаш дахарах «Грознефть» объединене болхлой йоккхача группана орденаши медалаши ярарах дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ, СССР Лакхехьарча Совета Президиума цlерагlа А. В. Власова производстве хьалхле лелаерашта дlаделар Даьхен доккхий совгlаташ, уж могай маьрша хилар а къахьегаме керда толамаш дахар а лоаш лоаца баькхар.

Совгlаташ денначар цlерагlа къамаьл дир Малгобекски УБР бурувдеттачун гlончас, СССР Лакхехьарча Совета депутата А. С. Арсамакова, «Октябрьнефть» НГДУ аппаратчика И. П. Сергеевас, бурув деттача балхий Староггрозненски управлене начальника Ю. А. Лутовинова. Цар партенеи правительстванеи чlоагlа баркал аьлар шоай къахьегама бокха мах барах, тешам белар КПСС, XXVI съездо оттадаь сийлахьдоккхий декхараш толаме кхоачашдара низи хьинари кхоадертдац, аьнна.

Шура алсамйоаккхаш

Хlара шер-шера дикa хьокхамаш доахаш къахьег тха хьайбаш леладечар. Планаши социалистически декхараши кхоачаш а деш, хьинаре къахьегаш хиннача тха коллективэзана соахка шоаза ахчан преми елар — 1600 сом. Цул совгlа, тха коллектив республиканский Сийлен улга тlа а яьккхар, парте Назрановски райкома кара-кара тела Цlе байрахх а елар. 1980 шу чакхдоалаш фермана дикала Знак а диплом а деннад.

15 марта квартальни план кхоачашъьяьй оаха. Укх шера а дикаа лакха йолаш планал совгlа шура йохкарах тха доаркалта 584 сом преми еннай.

«Экажевский» совхоза шурий-товарни фермерча 213 lаттах 175 бетташ ба. Хlара кхоабача lаттагара йоакхха шура тlа-тlа дукхагlа хул. Нагахьа санна январь бетта цхьан lаттагара 5,4 килограмм шура яьккхаяле, февраль бетта — 6,3 килограмм. Март бетта кхы а лакхагlа ба из хьокхам.

Хьалхашка латта декхараш дика кхетадеш, хьинаре къахьегаш ба доярхаш Оздоева Золовбаи, Мутиева Катишт, Асмаева Лида, дукха кхыбараш. Масала, З. Оздоевас соахка хlара кхоабача lаттагара 3150 килограмм шура яьккхар. Из планал шоаза хlана яц аьнна дукхагlа яр. Укх шера шин бетта 605 килограмм яьккхай цо. Планал 133 килограмм дукхагlа я из.

Шоай планови заданел а социалистически декхарел а тlехбаьннаб доярхаш К. Мутиева а Л. Асмаева а.

Оттаьча рационага хьежжа тел хьайбашта доакъар. Хlаьа хlара lатта 2 килограмм йол, 3 килограмм ча, 15 килограмм гlадамаш, 2 килограмм ялата отходаш, 30 килограмм моака лу.

Чlоагlа теркам тlабалийта ладийтlар оаха КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева парте XXVI съезде дийча къамаьлага. Доклад кепатеха араьннача тlехьагlа уйла тlаяхийта lомайяр из ферме. Юрта боахам дегlаккхувалилга, наьха хьал торо тоаелга дувцаш дола дешаш массанега а кхоачаш да. Дег тlара баркал ала безам боагlа вай хьамсарча партева, Советски правительствана. Укх деношка кхы а хьинар айдена къахьег тха хьайбаш леладераша. Хьайбай продукци алсамъяккхара эша говзал, денал да цар.

Х. ЕВЛОЕВ,
«Экажевский» совхоза шурий-товарни ферма бригадир.

Кердача девизагlа

«Электроприбор» заводен СССР 50 шу дизара цlерагlча Грозненски химически заводен коллективаша «Хlара балха дийнахьа хьадер — дукхагlа хилийта!» яхача девизагlа - социалистически яхь йоарже аьнна дlайолаь инициатива шерра хьалла цай «Грозэнерго» районни энергетически управлене производствени коллективаша.

Энергетикаша декхараш тlанийцад 1981 шера 100 эзар сома продукци дlаяхийта, шера планал совгlа 110 эзар сома пайда бе, 1 миллион киловатт-сахьат электроэнерги кхое, рационализаторски предложенеш производствана юкъеяхьара чотах 110 эзар сом кходе.

Х. СУРУДЖАНЦ.

ПАРТЕ ДОШ-НАХА ДОВЗИЙТА

БЕЗАМЕ САГ

Шелковской районан «Буруннын» ихача комсаш лелаеча совхоза болхлоша массаза а чІоагІа раьза болаш ладугІ агитатора Малаев Михаил Павловичуа еча беседашка.

Совхоза мастерской ше зеведукаш хиларах тарра, из массарел хьалха бала воагІа. Наха гІулакх дара тІера, уж дукха безаш саг ва Михаил Павлович. Коллектива юкъа вахаш вола саг дега йовхал дукхагІа йолаш, шийца бола бовхнача новкъостошта, лоалахошта, доттагІашта новкъостал де массаза а кийча хул. Иштта ва Малаев а. «Совхоза партийни комитето тІадиллад цунна механизаторашта юкъе агитационни болх бе. Из белхтохаме дола партийни декхар цо кхоачашду дукха шераш да.

Агитатора балхах шийна хетачох лаьца цо иштта дийцар:

— Сох агитатор ва вецаре а, хетаргахьа, ІелургвацарСо нахаца къамаьл ца дийцача, парте а правительства а решенеш царна дІа ца йовзийтача.

Къайле йоацаш вьнача цу дешаша хьахьокх из фу саг ва, общественни балхаца цуа боких безам болга.

Парте XXVI съезда йола «1981 — 1985 шерашка а 1990 шерага кхачалца а СССР экономически социальни дегІайоалларп нерттерча лостамий» КПСС ЦК проект кепатеха араьлча коммуниста Малаева эгара хьалха ше кІоарега Іомадир из исторически документ. Цун боакхача лоархІамах ше кхиетта ваьлча болхлоштa а из дІадовзийта воалавелар агитатор. ХІара беседа агитатора массавар а дика дІахетавеш, ладугІа дог доагІаш чакхйоалх.

Агропромышленни комплекс дегІайоалларах лаьца цо яь беседаш чІоагІа пайдане а ладугІа дог доагІаш а лр, аьлар болхлоша П. Зимина, Е. Пашкина, В. Мишутушкина. Агитатора мехка юрта боахам дегІабоалабара хоадам болла цифраш ювцар, дийцар шоай совхоза боахам мишта алсамбаргба.

Агитатора хІара беседага ладийга ва Іеш, болхлоша цо дувцар хьаллоац, шоашта хетар оал. Мастерскешка, агромехучасткашна болх тоабара предложенеш тел.

Болхлоша чІоагІа безам тІабодаш ладийгІар новкъоста Л. И. Брежнева «ЗІамига лаьтта», «Юхадийдалар», «Целина» яхача кинижкех лаьца агитатора яь беседаш. Иштта хул массаза а. Петаьа сайна Михаил Павловича моллагІа цхьа саькъердаме хьаьца хьаьнъал долаш кинижкаш деша, цо из болхлоша могаду. Иштта саг ва из. Шийга кхаьча дика массанега кхачийта безам ба цун.

ХІанз агитатор Малаев КПСС XXVI съезда материалаш болхлошта дІайовзийташ ва. Разделаех йийшай парте XXVI-ча съезда яь КПСС ЦК Отчетни доклад, дІадовзийтад кердача пятилетке совегскх наха хьалхашка латта декхараш.

Цул дешаш хІара болхлочун дег чу дуеш, берригача мехкаца гІулакх доагІаш вахе тІахьех.

Совхоза болхлоша шоай агитаторах иштта йоах:

— Везаме сат ва из. ХІанехета ала хоза дош нораоагІа цук, эшачоа хьехар, новкъостал ду. Цудукъа массаза а шийна нах тІаувз цо.

Е. ФЕДОРОВА.

МЕХКДАЬТТА... ШАХТА ЧУРА

Бакуна юххе хьалйй мехкдаьтта шахта. Ковча доагор хьалдаккхара цу тайпара способ эгара эффективнегІа а залежех пайда ийбу дукха шераш хинарагІа продуктивни тІоанашкара хьадоагІар чІоагІа лохденнача моттигашка. Иштта да гІулакхаш, масала, бІаь шу совгІа ха хьалха деиз мехкдаьтта доахаш хьайоагІача Азербайджане.

Фуд шахтни метода массаларчоа юхе эргадар? Ховш да мехкдаьтта даккхара фонтанни а, компрессорни а, кІоарганасосни а методаш тІоаний давлене кІийлен тІа латташ хилар. Шераш дІа ме ух, чура мехкдаьтта хьал ме доал, давлени, дувццлга а йоацаш, лохлу. ХІаьта скважина мехкдаьтта хьа а ца луш соц, цун «бухе» мехкдаьтта дукха дусе а — 40—60 процентага кхоачаш.

Укхаза гІо ду мехкдаьтта шахто. ТІахьежача дукха эрга йоацаш кІор боаккхаре моллагІа кхыр но я из. Цун яр саина шерра «гІува», бухе горизонтальни «коридор» а йолаш. Нагахьа саина кІор боахача шахте продуктовни тІоаио «коридор» хоадайойя, мехкдаьттечунча яьссача породах чакхйоал из. «Коридора» чу тІера Іочуйохийт бокхьалдар аьлча массехк продуктивни тІаьх чакхъювла скважинаш.

Владимир ГРИГОРЬЕВ, АПН корреспондент.

КПСС XXVI съезда решенеш кхоачашъеш

КАГИРХОША ХЬИНАРЕ ДАКЪА ЛОАЦ

Историна юкъедхай Советий мехка кхы цхьакха а пятилетка, парте култал а деш, коммунистически общество хьалъеча кхы а керда толамаш даьха пятилетка.

Чакхъьвнача пятилетке даькха толамаш КПСС XXV съезда решенеш хоадамболаш вахаре кхоачаш а. еш даькха дар.

КПСС XXV съезда решенеш, Х-ча пятилетка социально-экономически программа вахаре кхоачашъяра советски халкъо лоаттабача къоасама керттера этапаш яр КПСС ЦК Пленумаш, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела нов. Л. И. Брежнева программи къамаьлаш. Цал кІоартта, ленински хьисапе аргументированно уттадора декхараш, уж кхоачашдара хоадамболла кьхкаш белгалдоахар.

Уж решенеша планаши кхоачашъяра даькъе доккхий толамаш даькхар вай республикерча къахьегамхоша. 10-ча пятилетка планаш кхоачашъеш вай республико юкъедиххьача даькъа боакха мах бйр партей Советски правительствах. Нохч-ГІалгІайчено 1980 шера а бІарччача пятилетке а даьхача толамех КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Ціе байракх сийнай.

Цу боакхача толамах дикка даькъа доал Нохч-ГІалгІайчен комсомольцийн кагирхойн. Тахан карагІдаьнар дувнилга керттерадар дац. Баькда, къахьегаме карагІдаьнараш массанена а дІадайзача боикха мах болаш гІулакх да, цох дукхахешта хьокхам хул.

КПСС XXVI съезда сийна ударни вахте эгар 130 эзар комсомолец, зІамига саги йоІн, 830 комсомольско-кагирхой коллектив. Республикерча кагирхоша шерра хьаллаьцар «Трансмаш» завода ремонтно-инструментальни цеха комсомольско-кагирхой бригада инициатива. Цун девиз яр: «КПСС XXVI съезда — 26 хьинаре кІира». Иштта массина раьза а волаш хьаллаьцар КПСС XXVI съездо болх беча денощна сийлен вахте латта бокъо яккхара шерра яь йоаржара тІахьехаш бола Ленина орден лелаеча «Грознефть» яхача производствени объединение комсомольцийн кагирхойн болам а.

Алхха Старогрозненски УБР чуйоагІача В. Д. Шепова кулгалдеча комсомольско-кагирхой бригада дукхьал цхьа скважина йоакхаш 536 эзар сом кходаьд. Из віашгІехьдаьнад лакха хьокхамаш а доахаш, бурув тохара ла лоацъар бахьан долаш.

Иштта лакха хьокхамаш даькхад Горячеводски УБР В. А. Конькова, Октябрьски УБР Ю. С. Ерещенко, Старогрозненски УБР Т. К. Залилутдинова, Н. М. Шуликина, кулгалдечи комсомольско-кагирхой коллективаша.

Коммунистий эгара лакхерча форума сийна яхье а баьнна, къахьегаш хинача кагирхоша дика хьокхамаш даьхад. Съезда хьалхара общественни хьажараш долча хана республикерча комсомольско-кагирхой коллективашта кхы а 41 коллектив ІотІекхийтар.

Керда віашагІехьача кагирхой бригадех, участкех, звеньех дукххачар хьинаре дакъа лаьцар КПСС XXVI съезда даха ва доагІа накъадахара яьржа хинача социалистически яхье. Тахан доккхал а деш ала йиш я 804 комсомольско-кагирхой коллективе болх беш хиннача 44 эзар зІамигача сагок йоІок ханал хьалха кхоачашйир иттлагІча пятилетка планаши социалистически декхараша, аьнна.

Шін эзарел совгІа вола кьона болхлои волхоахон, 39 комсомольско-кагирхой коллективо, цхьайтталагІча пятилетка шолагІчеи кхоагІчеи шерий чоагІа болх бу. Царна юкъе ба Ленински комсомола преме лауреаташ бола областной комсомольски организаце хьалхехбаь Умалатова Сажи, Умхаджаева Маликa санна бола къона болхлой. ЧІоагІа ені а даь, боккха хешам а беннаб царех, уж КПСС XXVI съезда делегаташ хиннаб.

«Малгобекнефть» НГДУ автотранспортни предприяте комсомольски организацеша дош деннад — XI пятилетка плаш комсомолах В. И. Ленина цІе тІехь 60 шу доалаш кхоачашъе. Цу лоархІамеча инициатива девиз я: «XI пятилетка — 4 шера».

ТІехьарча хана Іилма-техническ прогресс сихъяра дикагІа болх бе яьний Іилматохкама институтай, республикерча йоккхача промышленни предприятей ВЛКСМ комитеташ, къонача Іилманхойн специалистийн Советаш. 1980 шера республикерча къонача новаторашa 5000 рационализаторски изобретении предложени сийнай. Цар экономически эффект 4 миллион сом гаргга я.

Практикана юкъеденад республиканск Іилма-техническ конференцеш чакхйоахилга. Конференцешка дакъа лаца бех мехка Іилман центрашнара — Москвера, Ленинградера, Киевера, Бакура, кхычахьара вйкалаш.

Парте, тайша а тийша, комсомола тІадиллад республикерча лоархІамегІа долча халкъа боахама доакъошта: капитальни гІишлош хьалъеча, транспорта, юрта боахама, торговле, наха бытовой гІулакхаш деча шефство лелаелга.

ИттлагІча пятилетка шерашка общественни тІахьехамагІа моттигерча а Ерригсоюзни а ударни комсомольски стройкашка 7300 зІамига саги йоІн дІахьожадаьа, торговлен гІулакх деча сфере — 3000 саг, машиннаькъа транспорте — 150 саг.

БАМ, Волгодонск, Усть-Илимск, хьалъеча, Малхбузен СибарегІара вренаш нарасрзвеча шоашнара турпала денал а гойташ, хьинаре къахьегаш ба Нохч-ГІалгІайчен вйкалаш.

Производства эффективность а продукце дикал а лакхъяра бола парте тІахьехам шерра хьаллаьцаб республикерча кагирхоша. ДІахойодача хана тираспольцеен челябинцашен санна віашагІйохка эа къахьегаш йола сквозной бригадаш, «Дикала комсомольски тешам» яха девиз йола комсомольско-кагирхой коллективаш.

Ма хулла шерагІа дІабоаржабе беза хІара балха моттиге овсарле лакхъяра, бийдал а материально-технически ресурсаш а кхое лаьрхІа бола къонача москвичийн ленинградцийн болам. Тоаде деза гІулакх дара сферанеи машиннаькъа транспортан шефство лелаелга. Кадраш производстве хувиалулга хІанз а чІоагІа ира латташ проблема я. ХІара комсомольско-кагирхой коллективо, хІара къонача болхлочо плановни задании социалистически декхараши мишта кхоачашду хьожаш хаддаза теркам тІалоаттабе беза комсомольски организацеша.

Парте де мел лерхІар чакхдаккхара айбе беза ВЛКСМ организаторски лоархІам, массайолча звеной, хІара комсомольца инициатива, организованность лакхъе еза. Из кхоачашдара бола никъ — Іоаль йоккха опыт кІоаргта Іомаеш, леррагІа из юкъе а кхуваш, болх тоабелга.

Съезда кийчлуча хана юрта боахам дегІаккхувлара дукха новкъостал дир комсомольски организацеша парнийна, боахама органашта. Юрта боахама лоархІамегІа йолча участкашка віашагІьехкача 300 комсомольско-кагирхой коллективаша, экипажаша, агрегаташа, 20 эзар совгІа зІамигача сагои йоІн хьинаре дакъа лоац даьтта леладара культура, лакка хилийтара, юртбоахама продукци мі хулла дукхагІа ихкара дегадаьча Ерригсоюзни хьажаре.

Лаьтта лелaдара культура айяра тІехьарча болам хьалха лат республикански конкурса доакъошхой. Шийй комбайна бункер чура 12000 центнер ялат денад Назрановски районa, «40 лет Октября» яхача совхоза комбайнера Зурабов Ахьмад, Грозненски района «Загорский» совхоза комбайнеро Зайпулаев Руслана 9090 центнер ялат аьрдад. «Атагинский» совхоза комбайнеро Дараев Алхазура хьонам — 8800 центнер ялат. Хьинаре къахьийгад Урус-Мартановски района «Гехинский» совхоза комбайнеро Хадиммурадов Іаьлас, Надтеречни района «Гвардейский» совхоза комбайнеро Намуранев Абубакара, Сунженски района «Сельхозтехника» РО комбайнеро Рогов Георге, дукхача кхычар.

Республикера комсомольски организацеш хьинаре дакъа лоацаш я юртара кагирхой технически кийчбара йолча Ерригсоюзни хьажаре а. Къонача механизаторий квалификаци лакхъяра, уж юрта дІачІоагІбара ходамболла болх баьб.

ЦхьайттлагІча пятилетка хьалхарча шера механизатора говзал Іомае ешаш 4 эзар зІамига саги йоІн да. Хьажараш чакхдоахаш йолча штабаша бІаьстан-кхашкара балхаш дІаоладалехьа юртара кагирхой технически мишта кийчбеннаб хьожаш экзаменаш еда ца.

«Хьайбаш леладелга — комсомола ударни гІулакх» яха девиз а йолаш, хьайбай продукци алсамйоаккхача дакъа лоацаш ба Нохч-ГІалгІайчен комсомольцаш. ХІанз республике хьайбаш леладеча болх беш 3 эзар гаргга кагий нахи мехкарийн ба, царех 1300 комсомолеш ба. Фермашка, хьайбаш кхобача площадкашка, коа тІара оалхазараш леладеча фабрикашка къахьегаш я 101 комсомольско-кагирхой бригада, царех 20 віашагІъеллаяр хьайбаша Іа доаккхача хана. 1980 шера цу отрасле балха вахийтав 516 зІамига саги йоІн. Къонача доярошта юкъе яьржай «Ціе косынка» яха республикански конкурс.

ХІара кхоабеча Іаттагара 5 эзар килограмм шура йикхаре тІахьехаш Грозненски района Ленина цІерагІча колхоза доярка Ибрагимова Лидас даь кхайкарал шерра хьаллаьцад республике. Иштта лакха хьокхам баькха тахан вайцига ихи доярка я.

Парте XXVI съезда яьча КПСС ЦК Отчетни доклада тІа новкъоста Л. И. Брежнева аьнад: «Тахан 18—25 шу даьнача къонача нахах кхоана вай общества тІум хургья. Политически хьинар долча, шоай гІулакх довзача, къахьегам безача а къахьега ховча а, шоай Даькъе лорае массаза а кийча болча наькха новхал нхедара гІо дар — из ла комсомола балха тІа эгара лоархІамегІдар, эгара керттердар». Коммунистий лакхерча форуме комсомола иштта боккха мах баро тхо дукхача хІамашта декхарийла ду. Эгара хьалха тІетеІІа къахьега а общественни болх хьинаре чакхбаха а.

Х. ДЗЕИТОВ,
ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома секретарь.

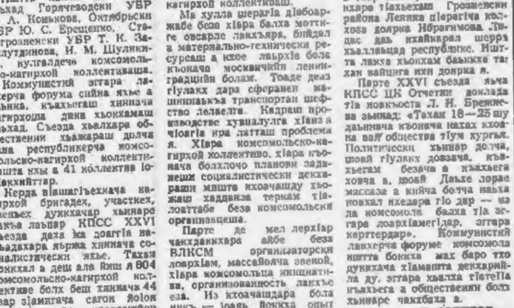

Тхъо шу совгІа ха я Грозненски 26-ча технически училище производственни дешара мастерахла болх беш Шмелева Варвара Сергеевна йола. Цу шерашка 300 совгІа йоккха говзал йола специалист кийчваьа цо Грозненски швейно - производственни объединенена. Дешархой эгара хьалхарча наделе цІей долча хана цун группо призовой моттиг яьккхар. ХІаьтта базойн предприяте заказаш ханал хьалха а дика а кхоачашдир.

Социалистически яхье хьалхалаттача мастера Варвара Сергеевнас ше еш йола хІара заняти базойн предприятена эшараш тернал а деш чакхйоах. Цунца цхьана ший балха говзал, дешара боарам хаддаза лакхбу цо: Нохч-ГІалгІай пачтахьалкхен университете заочно дешаш я из.

СУРТА ТІА: хьалхалатта производственни дешара мастер В. С. Шмелева.

В. ДЗАСИЛА сур.

Вовшашца болх беш, производственни хьокхамаш лакха долаш хиларна НГІАССР гІишлой управлене СМУ-7 белгала йолаш я Сергеев Борие керте латта гІишлойхой бригада. Дукха белхтохаме гІирсаш хьалдеча даькъа доацаш хиннай из бригада, дІаьта массанахьа а толамаш доахаш хьа я йоагІа.

ХІанз Н. Анисимова цІерагІча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе керда установка хьалъеча болх беш я бригада.

СУРТА ТІА: бригада членаш (аьрдехьара аьттехьа) — Д. Астамиров, А. Демченко, Б. Сергеев (бригадир), В. Зубков, Ш. Цокаев.

З. БАТЧАЕВА сур.

СОВГІАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

1974 шера 18 январерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьажжа дукхача шерашка цІена къахьегарах къахьегаме карагІдьннарий хье бехк СССР Лакхехьарча Совета Президиума цІерагІа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла:

ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНЕ

«Грознефть» объединене технологически транспорта управлене гІолла:

Андреев Михаил Викуловича — йоккхагІволча механика.
Белкин Алексей Егоровича — шофера.
Кохь Владимир Алексеевича — аккумуляторщика.
Самойленко Александр Михайловича — подъемника машиниста.
Шашлов Павел Никитовича — шофера.

№ 2 йолча детсадо гІолла:

Бойлаг Варвара Егоровина — пенсионеркана.

№ 53 йолча юкъерча школе гІолла:

Горейко Александр Лукьяновича — пенсионера.
Дейнекин Михаил Ильича — хьехархочоа.
Ермолаев Николай Дмитриевича — пенсионера.
Кузнецова Дарья Васильевнана — болхлочоа.
Куренская Евдокия Степановнана — пенсионеркана.
Омельчук Трофим Ефремовича — пенсионера.
Пронина Клавдия Александровнана — пенсионеркана.
Сизенко Андрей Дмитриевича — слесара.
Цвигун Любовь Емельяновнана — пенсионеркана.

«Октябрьнефть» НГДУ балхлой Іалашон отдело гІолла:

Захарченко Татьяна Максимовнана — кадрий отдела начальника помощника.
Волошина Анна Егоровнана — пенсионеркана.
Кондакова Антонина Николаевнана — повара.
Знаменщикова Любовь Евдокимовнана — пенсионеркана.
Саакян Маро Нерсесовнана — столове кассира.
Фролова Мария Викуловнана — повара.

№ 10 йолча юкъерча школе гІолла:

Горьшкина Роза Аверьяновнана — хьехархочоа.
Третьякина Антонина Евдокимовнана — пенсионеркана.
Юрина Мария Афанасьевнана — уборщицана.

«СевКавНИПИнефть» яхача Къулбседа-Кавказски Іилма-талламий проектни институте гІолла:

Александрова Анастасия Матвеевнана — йоккхагІволча инженера.
Березкой Михаил Назаровича — пенсионера.
Демченко Вера Демьяновнана — йоккхагІволча инженера.
Постная Мария Федоровнана — йоккхагІйолча Іилман болхлочоа.
Соснин Иван Тимофеевича — вулканизаторщика.
Чушкалова Ксения Александровнана — пенсионеркана.
Шахдыбеков Тамара Ивановнана — йоккхагІйолча машинисткана.

«Чечингушводстрой» № 1 йолча ПМК гІолла:

Акриев Генарджий Ахьмада — болхлочоа.
Балашов Владимир Андреевича шофера.
Милушкин Александр Алексеевича — мастера.

«Промавтоматика» яхача Іилма-производственни объединене опытни заводе гІолла:

Пашидаев Михаил Алексеевича — завхоза.

Петренко Галина Лаврентьевнана — уборщицана.
Яблокова Антонина Георгиевнана — уборщицана.

5-гІа городской больнице гІолла:

Васильченко Валентина Ильиничнана — медсестрана.
Дмитриева Вера Ивановнана — пенсионеркана.
Мамонтова Анна Ефимовнана — фельдшера.
Сапрыкина Ольга Петровнана — санитаркана.
Томашевская Юлия Калиновнана — медсестрана.

2-гІа городской больнице гІолла:

Кошевцая Компарти Исаковнана — лаборатора заведующена.

ЛЕНИНСКИ РАЙОНЕ

Грозненски производственни швейни объединене гІолла:

Абросимовская Акулина Дмитриевнана — утюжильщицана.
Газиева Иса Азизовнана — утюжильщицана.
Дуналиевна Фатима Шамиловнана — швея-мотористкана.
Даниленко Евдокия Захаровнана — швея-мотористкана.
Круть Анна Соломоновнана — оскоровщицана.
Лобжанидзе Александра Ивановнана — бригадира.
Ноплюева Мария Ивановнана — швея-мотористкана.
Смирнянов Георгий Семеновича — пенсионера.
Соколова Нина Ильиничнана — контролера.
Сидорова Мария Степановнана — пенсионеркана.
Тентюева Антонина Васильевнана — керттарча бухгалтера заместитела.
Цакло Анна Михайловнана — контролера.

№ 41 йолча юкъерча школе гІолла:

Валова Анна Сергеевнана — хьехархочоа.
Блохина Валентина Ивановнана — хьехархочоа.
Маслениников Михаил Николаевича — пенсионера.

«Кавказтрансгаз» яхача Къулбседа-Кавказски производственни объединене гІолла:

Ванжин Константин Ивановича — кадрий отдела йоккхагІволча инспектора.
Деревская Ефросинья Константиновнана — йоккхагІйолча бухгалтера.

Грозненски мехкдаьтта институте гІолла:

Алехина Мария Назаровнана — пенсионеркана.
Айрапетян Роза Хосровнана — уборщицана.
Гончаренко Александр Сергеевича — пенсионера.
Захарцева Татьяна Ивановнана — пенсионеркана.
Тихонов Григорий Георгиевича — керттера бухгалтера.

Грозненски шурий комбинате гІолла:

Бондаренко Вера Ивановнана — пенсионеркана.

Гидрометеорологи Іалаша средина тІахьежам доаттаберех Къулбседа-Кавказски территориальни управлене гІолла:

Волкова Раиса Абрамовнана — радиооператора.

Городской радиотрансляционни узе гІолла:

Карпенко Григорий Кузьмича — электромонтера.

Минторга проектно-сметни бюро гІолла:

Кузнецова Полина Ивановнана — йоккхагІйолча бухгалтера.

«Грознефть» яхача объединене производственни гІулакхаш деча центральни базе гІолла:

Абосин Иван Георгиевича — слесара.
Абрамов Иван Сергеевича — ЦБПО начальника.
Верченко Алексей Александровича — водитела.
Конопляна Надежда Демьяновнана — хьалхочоа.
Луценко Павел Ивановича — слесара.
Панькин Василий Петровича — слесара.
Сова Иван Кириллович — слесара.

№ 2 йолча берхІ шера дешача школе гІолла:

Аракелова Аганик Тевосовнана — техничкана.
Блохина Анна Александровнана — воспитательницана.
Полутина Александра Дмитриевнана — воспитательницана.

«СевКавгипрозем» яхача институте Нохч-ГІалгІай филиале гІолла:

Верисовкина Ирина Тимофеевнана — йоккхагІйолча бухгалтера.

НГІАССР йоазонхой Союзе гІолла:

Ведзижев Абубакара Ахьмада — йоазонхочоа.
Оздоев ИсмаІалий Салмана — йоазонхочоа.
Саидов Вилал Саидовича — йоазонхочоа.
Хамхоев Эльмарий Ахьмада — йоазонхочоа.

«Консервплодоовощ» яхача объединене «Родина» яхача совхоз-бахчадарий совхозе гІолла:

Лисицин Иван Федоровича — тракториста.
Мецкевич Петр Ивановича — пенсионера.
Санатова Антонина Ивановнана — пенсионеркана.

Чехова цІерагІча республикански библиотеке гІолла:

Курскова МурцІалий Хьайина — библиотекарa.
Самойлова Исира Алексеевнана — библиотекарa.
Хачатурова Анна Федоровнана — редактора.

Почтамте гІолла:

Гуков Анна Абрамовнана — почтальона.

Малхбузехьарча электрически сеташи гІолла:

Решетова Людмила Георгиевнана — кладовщицана.

«Знание» яхача общество Нохч-ГІалгІай организаце гІолла:

Сергиенко Яков Петровича — референта.

Профтехобразовани Нохч-ГІалгІай республикански управлене гІолла:

Бондырева Мария Александровнана — плановн отдела начальника.

«Грознефть» яхача объединене жилищно-коммунальни конторе гІолла:

Гуеева Лидия Максимовнана — пенсионеркана.
Лобанова Мария Борисовнана — пенсионеркана.
Шарикова Мария Ивановнана — уборщицана.

Городской телефонни станце гІолла:

Гребина Татьяна Вафильевнана — йоккхагІйолча электромеханика.

Нохч-ГІалгІай гІишлой управлене деревообрабатывающий комбинате гІолла:

Куликова Анна Акимовнана — кассира.
Тетаева Дашена — малярa.
Палитмина Мария Матвеевнана — маляра-камерщика.
Селиверстова Зинаида Анимовнана — электросварщица.

«Чечингушминводстрой» яхача производственно-хозяйственни объединене гІолла:

Асланбеков Алаудин Асланбековича — йоккхагІволча бухгалтера.
Волков Александр Степановича — пенсионера.

«Чечингушбытсправка» яхача производственни объединене гІолла:

Чудойкова-Чуд Нина Дмитриевнана — пенсионеркана.

№ 13 йолча берий яслена гІолла:

Матвейко Мария Ивановнана — няньна.

Горадреводале гІолла:

Хадкевич Александра Ивановнана — берий ясли заведующена.

Грозненски ... гІолла:

Девской Павел Михайловича — дежурнина.
Сафаров Николай Сергеевича — инженера.

«Орджоникидзетрансстрой» яхача треста № 383 йолча гІишлой-монтажни поезде гІолла:

Якут Василий Федоровича — пенсионера.

Нохч-ГІалгІай АССР узахІено лорара министерства ... гІолла:

Зуева Нина Филаретовнана — инспектора.

№ 1 йолча родиле гІолла:

Андина Ольга Николаевнана — акушеркана.
Асатрян Вера Вагинаковнана — аптека заведующена.
Гончарова Анна Михайловнана — санитаркана.

№ 1 йолча пассажирски автотранспортни предприяте гІолла:

Богачкин Николай Федоровича — водитела.
Грачихина Лилия Андреевна — мойщицана.
Дудникова Валентина Ивановнана — кадрий отдела начальника.
Крылов Георгий Гавриловича — автослесаря.
Нагоев Махьмада Дудара — механика.
Самкова Евдокия Петровнана — смазчицана.

И. Н. Заболотне цІерагІча республикански книжни типографе гІолла:

Беседина Ольга Ивановнана — пенсионеркана.
Донецкая Надежда Артемовнана — переплетчикна.
Москаленко Валентина Николаевнана — пенсионеркана.

Нохч-ГІалгІай транспортни управлене СМУ гІолла:

Литвинова Клара Алексеевнана — пенсионеркана.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь П. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1981 шу. 12 март.

Пхийтта шу да Ханзалатова Анисата «Грозненский молочный № 15» яхача совхозе доярка йолаш шерашара доккхий толамаш довлаш хьинаре къахьега.

ДIадахача шера планагIа дикха езачул дукхха дукхагIа а йоаккхаш хIара ше беттача Iаттагара 3560 килограмм шура яьккхар Анисата. Ханал дикха хьалха кхоачашйир цо шийн пятилетка план а.

Цу ше даьхача толамех кхоачам а хинна. Iа дага йолаш яц Ханзалатова. Массаза хьайбай продукци тIа-тIа алсамъяргIойла торопаш лех Анисата. Уж цунна корайогIа шийн болх чIоагIа безабенна хиларца, дог лазаш хьайбашта вшача гIулакхешна хьанарца, ше тIаийцача декхарех бокха бехктохкам хеташ къахьегарца.

КПСС XXVI съезда сийна къахьегама вахте а этта кхы а дикагIа хьокхамаш гойташ болх бу КПСС член йолча Ханзалатовас цхьайтталагIча пятилетка хьалхарча шера. Укх дIабахача эшин бетта планагIа якха езар 270 килограмм йолаш хIара ше хьожача Iаттагара 392 килограмм шура яьккхай Анисата. Из цо къахьегача № 3 йолча отделене ферме этара лакхаргIа хьокхам ба.

Юрта Совета депутаталла хержай совхоза дикагIйола доярка. Из общественни гIуланх а дика кхоачаш ду Ханзалатовас.

СУРТА ТIА: доярка Ханзалатова Анисат.

З. ВАТЧАЕВА сурт.

ЦУННА ШИЙ МОТТИГ КОРАЯЬЙ

Типографе верстальщиналла балха вера Сулейманов ЯрагIи Советски Эскаре гIуллакх дар а ваьнна цIавоча. Шийн балхах дика кхета а воллавелар дукха ха ялалехьа, цхьабакъда, вахаре шийн моттиг шийна шера ца яьлгах кхеташ вар ЯрагIи.

Укхаза болх бешие в гIишлонхо хила уйла кер чу еccар вIамигача сага. ХIаьта 1968 шера «Севкавстрой» ПМК-5 надрай отделе вера ЯрагIи балха дIавоийлга деxаш йола заявлени а яьхаш.

— Оаха хьайна каменщика болх балча дукъала хургвий хьо? — аьнна хаьттар цунга.

— Оаш-м дукъала ма яхий, геттара раьза хургва-кх, — аьлар вIамига саго.

Цигтара дIаболабелар ЯрагIена дукха безабенна гIишлонхочун болх. Къахьегам дукха безо а, долла хIама атта вIаштIехьдалацар цун, бакъда, ЯрагIи хьлонех кхеравенна тIехьашкаваргварех вацар.

Дукха ха лалехьа тIехдика болх бу каменщик хилараx тарра ва мастерий курсашка деша хьожаву. Уж чанхъяькхачул тIехьагIа, 1971 шера прорабалла вохийт. ХIана Сулейманов ЯрагIи «Севкавкоопстрой» комплексни бригада мастер-прораб волаш болх беш ва.

Цун къахьегам белгалбоаккхаш 1970 шера В. И. Ленина 100 шу дизара сийна юбилейни медаль лу ЯрагIена. Толама тIехьа толам боаккхаш дIадоладелар гIуллакх. 1974-ча шера баьча балха итогаш йича ПМК-5 гIишлошъеча бригадашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар Сулейманов ЯрагIа кулгалдеча бригадо. «1974 шера социалистически яхье котваьннар» яха знак елар цуна. ХIаьта 1980 шера Сулейманова «Отличник советской потребкооперации» яха знак елар.

— Укх итт шера за кулгалдеча гIишлошъеча участка коллективо, — йоах прорабо Я. Сулейманова, — дикен тIехдикен оценка йолаш кIезига объекташ дIаеналл эксплуатаце. Царех я Беданара торгови центр, Октябрьское яхача юртара тика, Мескер-Юртара промтоварни тикеx кафе, Аргунера боахаме эша товараш чудола тика, складаш, универсальни тика, торгови база, иштта кхы дуккхаараш а.

Укх деношна ПМК-5 коллектива Шаьла кхоза вIаштIардаь цIа хьалдеш я. ХIаьта укх шера хьалхарча квартале из йистедаккха дош а деннад цу коллективо.

Шоай беррига низ тIабахийта къахьегаш ба гIишлон участка болхлой моторист Мадашева Марет, штукатураш Байсуркаева Сацита, Абазова Манош, Сулейманова Захир, Гадаева Тамара, Таисаева Тамара, каменщикаш Вибулатов Iусман, Алиева Залина, шийн болх дика кхетабеш кулгалдеш ва царна гIишлон бригада бригадир Чимаев Шамсуди.

Парте XXVI съезда сийна Шалински гIишлон участка коллектива январь бетта план 138 процент кхоачашъяьй.

Дукха да цхьайтталагIча пятилетка хьалхарча шера де дезараш. Я. Сулейманова кулгалдеча гIишлон участко керда социалистически декхараш тIаийцад 1981 шера. Социалистически яхь дикагIа дегIайоалаяр дукъа ПМК-5 Шалински гIишлон участка коллективо шийца яхье хьийхай Назрановски гIишлон участок.

М. ЭПЕНДИЕВ.

ЦХЬАЙТТАЛАГIЧА ПЯТИЛЕТКА МУЛАШ

БАХАЧА НАЬХА РЕАЛЬНИ ДОХОДАШ ДЕГIАУХ

КПСС XXVI съезде белгалдаьккхача бесса, цхьайтталагIча пятилетке халкъа вахара хьал дIахо товдара шера программа кхоачашъе лаьрхIа я царти. Сага сих йола бахача наьха реальни доходаш 16—18 процент лакхлургья, хIаьта болхлошен гIулакхерча нахен юкъера лаьрхIача бетта эца алапи — 13—16 процент. Кила дац реальни доходаш алапел сихагIа дегIаухаш хилар терхалде. Сен тотах да из?

Материальни рузкъа декъара никъ шинъ ба. ЦаI, керттербар, из алапи да. Цунах латт юкъера лаьрхIача дезала бюджетах 74 процент. ШоллагIбар — потребление общественни фонд. Цунах латт дезаю ега расходех 23 процент. Общественни фондашка гIолла декъача рузкъа, цхьадола дакъа ахчан хьисапе хилац. Уж латт советски наха мах боацаш деча дарбахи луча образованехи. Шоашта деча гIулакхий цхьадолча даькъах бизза мах телац бахача наха. Масала, берий яслешкен бешамашкен бераш леладарах, курорте салаIарах. Ерригача фонда 50 процент ахчан хьисапе денъ: къавалаpгIа, инвалид хилагIа лу пенси, отпуске йоаккхача хана телар, цамогаш хилча бюллетеных дур, стипенди, кхыдараш.

Нахага кхоачача цу дерригача рузкъеген царна деча гIулакхашкен дIадода пачхьалкхен шера 116,5 миллиард сом, е хIара сага 438 сом кхоачаш. Пхи шу хьалха 354 сом дар из (вешта аьлча цу юкъа 24 процент тIаккхийтад из). Алапеца нийсдича шоаза хIана денадац аьнна сихагIа дегIаденад из. 1965 шера 136 миллиард сомага кхоачаргья потребление общественни фондаш, вигъ сагех латтача хIара дезале юкъера лаьрхIача 2000 сом а кхоачаш.

Хоаш да, бахача наьха реальни доходаш дегIаахар дукхача даьнъе маьхийн налогийн лохалга-лакхалга хьежа хулаш хилар. МоллагIа алапеца тIаккхетача хIамо реальни доходаш шийн боараме лакхъергья, алхха цитахьа синна маьхаши вологаши хувца ца лойя. ГIулакх вешта яттача, масала, США нийсденача тайпара, алапи лакхдаларо меттаоттадац инфляце тIерадоаккхар. ТIаккха бахача наьха реальни доходаш лоалу (чаккдаьннагIа шин шера, масала, — 10 процент).

ТIехьарча 20 шера Советски пачхьалкхено дерригIа чаххбоех маьхаши налогаши хувца ца ялийтара тIаберлабе никъ. Из къаьстта доагIаш да эттара чIоагIагIа наха эшача товараштен гIулакхаштен. Уж хувца ца лу дуккха шераш да, маьхий нидено стабильно лоаттара доташена бюджетеро дукхха средстваш дIахеца езе а. Масала, дулха лаьрхIа — шера 20 миллиард сом совгIа, квартирни маьхаштен наха лоаттадеча коммунальни гIулакхаштен — 7 миллиард гаргга, берий ассортиментий товараште — 1,5 миллиард.

60-гIа шераш доладелча денз чаккйоалаш латтача маьхашта стабилизаци ярен алапеш лакхдарен политико Iалашдаьд бахача наьха реальни доходаш шоаза тIаккхетилга. Эттара хьалха алапи бонкхача боараме централизовано лакхдегта чакхдаьлар 1962 шера. Практически дика хIама тIаккхийттар советски экономикина производственни доакъошка балхаш деча берригешта. Цул тIехьагIа хьежар производственни йоацача сфереча балхахой ставкашкен окладашкен.

Цу хана денз хIара пхи шу массаза доал чаккъаьхай мехка болхлойн ахархойн алапеш йоакхача масштабех (цхьара) лакхдара акцеш. Цу наьхъаца массехаава лакхдаьд алапеш юкъарча боараме долча бахача наьха категорей алапей, ставкай, окладий, хIаьта иштта пенсе, пособе, степенде, кхыча ахчан хьисапе дIателарий хIалхара лагIа. Цул совгIа, алапи лакхлулга Iалашду иштта къахьегама овсарле, балхахой квалификаци лакхъяре, цар сиежни профессех болх бара чотах. Из бахьан долаш тIкъаь шера общественни боахамера бахача наха тIаухо доходаш 2,1-зза лакхъеннай.

Дукхьел иттлагIча пятилетке централизовано лакхъяьй ставкаши окладаши 31 миллион болча производственни йоацача сфере болх берий, хIаьта иштта кIорен славцевни промышленноста, Iаьрмачен бое болчен металлурге, гIишлошъечарча, юрта боахама, машинаьйгла транспорта, текстильни промышленноста болхлой.

КхоаттъалагIа шераш доладелча денз чаккдаьккад иштта бахача наьха тайпнайпарча социальни тIоаций, хьалхарча аргIанна болхлойн ахархойн, доходаш вIашир нийсъера тIадеройадь дукхха лоархIаме социальни гIулакхаш. Иштта, 1966 шера колхозашна а тела доладир пачхьалкхен юртбоахама предприятей болхлой алапей боарамера гарантированни ахчан алапи. Цул тIехьагIарча шерашна из лакхделар болхлой алапея дIдоминчегIа.

ЦхьайтталагIча пятилетке дIахо дегIаухаргья бахача наьха ахчан доходаш. ХьалхагIа белгалдаьккхача тайпара, тIаккстаргда болхлойн гIулакхерча наьхен юкъера лаьрхIача бетта дола алапи. Хьалхел хьадарга а ресурсаш Iарга а хьежжа кIезиг-кIезига деш лакхде лаьрхIад минимальни алапеш (80 сомага кхоачадеш), хIаьта иштта пенсеши пособеши. Колхозхошта къахьегамах дур 20—22 процент тIаккхетаргда. Шийдоалахьарча гIоша болча боахамо дур а лаьрхIача колхозхой доходаш геттара юкегIортаргья болхлойн гIулакхойн доходашта.

Вай пачхьалкхено дерригIа чакхбоахаргба кхачан а кхачал доацача а керттерча товарий пачхьалкхен маьхаш стабильни хилийтара никъ. Маьхий дисциплина нийса лелайой хьожаш бола пачхьалкхен а общественни а тIаьхьожам чIоагIлургба, цу хьакъехьара объединеней, предприятей, организацей, учреждеией кулгалхой бехктохкам. Налогий ставкаш а иштта шоаш хиннача боараме ютаргья, вешта аьлча хIара советски дезала бюджетах 8,7 процент.

Татьяна КАРЯГИНА, экономически Iилмий кандидат, СССР Госпланерча Iилма-толкама экономически институтa йоккхагIа йола Iилманан белхахо.

Мишта кхоачашду социалистически декхараш

ТIЕХЬАЮСАЧАРЦАРА ХЬАЛХАЛАТТАЧАРЦА

Нохч-ГIалгIай АССР Минводхоза чуйоагIаш йола Сунженски ПМК ханага диллача къона ремонтно-гIишлон организаци я. Цу колонна декхар да хIанзарча хано дIама дехкарен дикен кхашка хий дехка сеть кийчъяр.

ПМК коллектива дIадахача шера дукха къахьега дийзар тIаийца декхараш толамца кхоачашдеро, хIаьта уж ханал хьалха, 19 декабре, кхоачаш а дир цо. ДIадахача шера планал совгIа 19 эзар сома балхаш дир коллективо, хиния пайда 46 эзар сом бар. 1980 шера, цхьан болхлочоа лаьрхIача, къахьегама овсарле хьалхарча шерарчул 5,7 процент лакхъелар.

Коллектива толамаш шишегIа хьахиннадац. Къахьегам боагIача бесса вIаштIехьбаьккха ца хилар, тIахьожам лертIа ца хилар бахьан долаш дIадахача шера хьалхарча ах шера подрядни балхаш дара даькъе тIадиса декхар 85 эзар сом хилар, керттера хьокхамаш кхоачашдаьар, цудухьа ПМК кулгалхошта хьалхашка хало декхар эттар коллектив нийсденнача халача хьалера хьалъяьккхар. Планаш кхоачаш ца еш хIана йисай хьожаш тохкам бир, кхоачамбоацараш дIададара тIеерлаьа мероприятеш белгалйир.

Къахьегам дика вIаштIехьбаккхар, коллектив кхотаяр, шерра социалистически яхь йоаржаяр бахьан долаш шоллегIча ах шера коллектив районна гIишлон эча организацей коллективашцара хьа а яьнна хьалхалаттачарна юкъенхар.

Сунженски ПМК коллектива дIадахача шера бигаьлагIча квартале социалистически яхье толамаш дахарах КПСС Сунженски райкома керара нара тела ЦIе байракхи 1-ча степени диплойи слар район Сийлен улга тIа а йоаккхаш.

1980 шера тIаийца социалистически декхараш кхоачашдеча доккха дакъа лаьцад тха производстве хьалхалаттачар. Царех ба бульдозерист Мишустин Семен Федорович, тракторист Омельченко Николай Степанович, экскаваторшикаш Абадиева Махьмада Сулейма, Мишустин Иван Дмитриевич, Проворов Виктор Алексанрович, Чеботаев Иван Михайлович, автогрейдерист Местоев Iалаудина Iумар.

ХIара бетта дика толамаш доахаш хьайоагIа В. М. Бекова, А. Э. Евлоева, И. Шадыжева кулгалду монтажникий бригадаш. ДIайха дош ала дог доагIа нах баха поселок хьалъеш йолча А. Е. Пономарева, Н. М. Жихханова кулгалдеча бригадех.

КПСС XXVI-ча съезда сийленца накъаьлхара тIехьа шерра социалистически яхь а йоаржаль къахьийгача тха коллективо укх шера 23 феврале. Съезд хьаеллача дийнахьа, кхоачашйир шин бетта плани тIаийца социалистически декхараш. Цудухьа района гIишлош ча организацешта юкъера II-ча степена диплом а луш района Сийлен улга тIа яьккхар тха коллектив.

ЛоархIаме декхараш латт коллектива хьалхашка. Укх шера, цунца дувзаденна хьаловаш а нийслу. Планаш кхачацаьелга чоалхансн хало хилари латт гидротехнически сооруженешта ремонт республика ялъ районе еззаш хиларах: Сунженски, Назрановски, Малгобекски, Ачхой-Мартановски.

С. АРСАМАКОВ, Сунженски ПМК начальник.

ДОЗАНАЛ ДЕХЬАРА

ФРГ. Ядерни герзаш Юкъара дукхьала малхбузекерманки демократически общественносто даьча кхайкаралe кIал кулгаш йоделга лоархIаме гIулах хинна дIаэттар мехка дуккхача городашка Германски коммунистически парте инициативегIа вIаштIехьдаьккха КIира чакхдоаккхача хана.

Американски «Першинг-2», ткъамаш дола ракеташ ФРГ хьачу ца кхачийта яхача крефельдски воззванена кIал кулгаш йадир итташ эзараш болча наха. Мехка демократически организацеша лаьрхIад миллионаш болча граждаша из тIаьхьехан хьаллоцитталга кхоачашде.

СУРТА ТIА: Дюссельдорфа улица тIарча ГКП информационни стенда юкхе.

А. ГРИГОРЬЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

Дунен общественноста теркама юкъметте

ДIадовла ядерни шув йистера

Британе садикъад наха бе болх ца хиларо, эгаю лабастовкаша. Амма парламентера пачхьалкхенна доал дераш-м цунга хьама кховбеш бац. Цар кхы гIулакхаш да, шоашка хьаттаче, кхы а сихагIа а долаш. Укх деношна, кхьметтел, лаьрхIхIача парламентски комитета цу хьакъехьарча докладага а ца хьежаш, хьежар общинай палата британски хин кIалхарча ракетно-ядерни флота модернизаци яра программага. ХIана сиябенйабар уж? Оборона министр Джон Нотт, хетаргахьа, шийна дагадир дукхьал дIоалаш сага укла везаш ва. Цудухьа «Таймс» яхача газетага гIолла нах кхетаргболаш дIаьлар цо, «Ядерни герз дIадаккхара тIехьаре болам» дин бивсен массаза доал бела ца Iеш, хIара сахьата дегIабоагIаш хилар. Из хIама правительства дукъьала даргдац ала а даш цо дагалаьца Iалавмате дика гIулакх чакхдаккхаре — пхи миллиард стерлингий фунт а яхийта «Трайдент-1» оалаш йола американски ракетни система эцара.

— Из бокъонца йола иллюстраци я Л. И. Брежнева доклада, — йоах сона къаьмал деш волча Брюс Кента. «Ядерни герз дIадаккхара тIехьарча болама» генеральни секретара. — Коммунистий съезде шув кулгалхочо дагадохийтар, Советски Союзо американски оагIонна дукхьал из система хьаелга декха яхаш предложенеш ништа йир. Из дьь хиннадаре СССР хьаергьяцар цунах тарра йола «Тайфун» яха система. Вашингтоно дIатIаэшанар из тьавкъале идея. Из бахьан долаш эшам массаенна а хиннаб. Английски политикаь тенхачоа-м хоз, кхьметтел шийна хинна эшам мелабь а: пхи миллиард я, британски гIайренаш тIаьтта кхерам ше болаш.

— Английски пресса цецъяьннар ше сайберра, «товмадагара» къамаьл аьнача КПСС XXVI съездо тIаийцача арахьарча политика программах. Хьо а иштта цецваьннав ца?

— ВIалла а ваьккхавац. ХIана аьлча сона хоаш дар из иштта хургйолга. Сона чIоагIа товш хилар Л. И. Брежнева докладах. КIоаргга анализ, машара хьакъехьара чIоагIа уйла а аь оттаь инициативаш. Хьанцаргъя вай, масала, тешам чIоагIбара тIулакхаш дергдолаш тIехха Уралага а цунга хьежжа Малхбузенга а кхоачаш шеръярах йола предложени. Iалавмате конструктивни, аз-м ардар, камаьршен идея я.

Советски компарте кулгалхой тайша ба, дуьне кхоачагIча тIем тIа цхьаккха а котварг ца хиларах. Цудухьа уж аьарозза бакъ ба дуне ядерни кхерама гаьна доаккхаш йола предложенеш уттасча хана.

— Вохх оагIорахьа, Лондон цхьалхьа наьхарча шуна истерика. ХIанзе а белгалъь я «тIьамаш дола ракеташ» дIашийсьра йола безам. ХIаьта хIана уж «британски шийн мукъаьгIара ядерни средство» керда иштта йоаккхаргья яхача деша гоньхьара сиха нийсъьу парламентски дебаташ а я. ХIаьта вIалли хила езаш а йий из?

— Да а да из иштта. Из хаттар де могаргда «тIаьамаш долча ракетий» хьакъехьа а. Дахача шера ноябрь беттехье а общественна хетар фуд хьожаш а уж Iомадеш а йолча Лондонски организацеча гучадаьлар, дукхагIа бола англичанаш натовски ракетни программана а хин кIалхарча ядерни флота модернизаци яра а дукхьала хилар. Л. И. Брежнева къамаьло къаьтта хьахьояи ядерни герз дIадаккхара проблема мех човлахе я. Эттара йоккхагIа йолча шин пачхьалкхенга хьежача, цхьа хIама Британена гIойле йолаш да — цун мукъаьгIара ядерни герз хIанз геттара кIезига лоархIамболаш хилар. Из леладар, цул а совгIа цунна модернизаци яр, из да советски кулгалхочо аьлар — материальни духовни рузкъаш доадар. Цхьаккха а аргумент яц Англи ядерни держава йолаш дIахо а йиса еза яха уйла бакъъеш. ВIалла а яц. Тха деятелех цхьабараша кхета а ду из. Масала, лордий палатерча лорда, герз дIадаккхара гIулакхан радикализманен лаьтта сигаленна кхеел гаьна волча Карвера. ХIаьта а кхьметтел цо а йоах «Трайденташ» а тIалатташ дола хин кIалхара лодкаш вIалла лоархIама а дац мехна кхерамале Iалашъяра. Кхьметтел цунах тарача наха а иштта кхоаш а, правительство ше яхачунна тIеравоалаш еце, цо хьахьокх из шийн мехка общественноста уйлаша юкъа хIама долаш ца хилар.

— Мишта лоархI Iа гоьна яхара шин кегъера бола ракеташ Советски Союза дукхалгIа а я, цудухьа, доший хьана, цу ядерни средствошта мораторий оттаярах йола советски предложени дукхьал хьан оагIонна мера гIойлелла а яц аьнна йола Тэтчера тешне?

— Из, ноанъа дале а, керттердар шийца доаш дола хIама да. Премьера шийна дика бовзаше а терхалбац Малхбузен Европерча американски базай ракетни яье, Британски гIайренаш тIа а уж 103 йолаше а. Цул совгIа, фу яхилга да «цар кIеззига дукхагIа я», «вай кIеззига кIезагIа я» яхилга? Из мотт а уйлаш а берий яраш саниа я. Ракеташ дукхагIа хиннай аьнца чIоагIагIа мича хул кхерамале. ХIара боеголовка шийн низага диллача Хиросимана чутехачул тIех хилча, цхьаьккха а саг вац са гIулахх кхераме дац ала йиш йолаш. Цхьабараша йоккха цхьа атомни склад е лерхIаш йола Британи хIаьта а.

— Лондона шийн идеяи я. Вашингтоне переговораш ег г-жа Тэтчера хьалхашхай Малхбузен Европана нейтронни бомба ядерех йола предложени.

— Эттара чIоагIагIа Iаткъар фуд. Хьона дайрий тха болам арахийца плакат? КIоарга ба цун чулоацам. Из де премьера портрет кIалгIолла лоаца дань йоазув а долаш: «Британена бола ядерни кхерам». Нейтронни бомбех аьлча, из моллагIча кхыча ядерни герзал кхерамегIа я, милитаристаш хьагаш «цIена» хилар бахьан долаш. Амма Европана нейтронни герз хьадара даькъерча американски плана раьза хилар шийн маIан долаш хургда: нахаморт хьайна хьаде деза Iа аьнна Советски Союзага доаш бар. Хьанна гIойле йолаш хургда из?

— Цхьаккха тайпа бувзам гой хьона КПСС съезда машара инициативех «Ядерни герз дIадаккхара тIехьарча болама» гIулакхантен уйхье?

— Шаьра гу. Съезда ерригача материалашца, къаьстта а Л. И. Брежнева къамаьлаш тахане а Iалавмате доккха гIо ду тха Волама цо английски общественность шийна тIехьакхара лоаттабеча къовсаме. Советски кулгалхочоа дика хайра доклад тон миштта йолаш хила еза. ХьаькъалагIа оттайир цо Малхбоаленна хьалхашка боккхача лоархIамера предложенеш.

Лондон.

Владимир СИМОНОВ, АПН соб. корр.

Социалистически мехкашкара хоамаш

КОМАНДИРОВКЕ ВОДАЧОА ЕУ ХЬЕХАМ

НIаьхкхача хана йола командировкаш. ЦIенах къастарца дувзаденна дола кхоачамбоацараш дуккхенешта нийслу. 48 шу даьнача японски гIулакххочо Хиронацу Ямамота лаьрхIад агент волаш 26 шера ше Iомаьча опытах дувца. Шийн тотах арадаьккхад Ямамота 28 оагIув йола брошюра, хIаьта из «Мицуи траст банке» гIулакхе болча наха юкъе дIа а доаржадаьд. Цо хьоахадьа дукха дешаш: бараньгарен кара хьеккха дуача хIамангарен финансови халонашкен моральни гIулакхашка диллача чIоагIа хилангаь кхоачаш. Дукхьал маIача сага маре могаргдац маIача сага проблема кхетае. Японски мохбош, дукхагIа болча даькъе, цхьаккха а хIама хоаш бац цIагIарча боахама гIулахех. Командировке водаш, могаду автора, сесагага ала деза бытовой электроприбораш лелае Iомае ше аьнна. Масала, электрически дуга кхехкадог яхаш.

Компане кулгалхой чIоагIа раьза хиннаб брошюрана. Цудухьа цо лаьрхIад 10 эзар экземпляр тираж а йолаш из арахаца. Цунна чIоагIа раьза хиннаб гIулакхерча наха Iести я: командировке воалаш цIагIа йоаккхача хана пайда эца йиш ма йий иштта Iомадарех.

МЭРИЛИН МОНРО — ДЮЖИНЕГIА

Мэрилин Монрона из чIоагIа тара хилар наха теркалдалица йолча хана халха ювла артистка а йолаш шийн торонта хьежжа яхаш яр ткъаь шиь шу даьнна англичанка Петра Линей. Иштта дIайолаелар цун карьера шоу-бизнеса дуьнен тIа. Цун даоашта тара лесташ да США-рча Пауль Лайна, Австралерча Линди Корридж, Марион Гаффмен, дукхкача кхычар гIулакхаш а. Дукхха эшаш ба рекламана Мэрилин Монрона тара бола яхалиах. Масала, Мельбурнерча цхьан баре чуухача наьха самукъадоахаш, халха бувлаш бола цIи хезача суперседкъана тара бола мехкаоий бIарчча дюжин ба. Вара лас яхачох. «Мэрилин Монро ше еш-теш ер» аьнна хеталуш цунна тарача кхалнаха юкъе хила торо хиларо чIоагIа наж чуува бое.

(АПН).

КЪАХЬЕГАРГА ХЬЕЖЖА ДУ СИЙ

Цу сарахьа Шелковской станица культура ЦIа хьалдизза ерригача районера хьаьший бар. Укхаза гулбеннабар района а боахамий а кулгалхой, бовзаш бола ялат кхедераш, механизатораш, хьайбаш леладераш, комсашкхераш. «Цар шоай сий къахьегамца даьккхад» яха тематически сайре яр из. Укхаза бийцар съезда сийна яьржа хиннача социалистически яхье коталонаш яьхараш. Цар цIераш дIаязьяьй парте XXVI съезда дань къахьегама совгIаташ дIалздеча Сийлен книжка тIа.

Хьалхара дош делар парте райкома хьалхарча секретара, КПСС XXIV съезда делегата Табацкова Вера Георгиевнайна. Цо дийцар КПСС XXVI съезда сийна яржача социалистически яхье районерча къахьегамхоша миштта дакъа лаьцар, яхье хьалха лаьттача коллективий цIераш яьхар. Яхьа итогех коталонаш яьхачарех я «Путь к коммунизму», «Червленский» яха колхозаш, «Шелковской» яха пачхьалкхен племовназавод, винзавод, кирпичний завод, дукхха кхыдараш.

Яхье хьалха лаьттарий сий де вIашагIкхийттебар цу сарахьа уж нах. Сцена тIа хьатIабувл бовзаш бола районера ялат кхедераш. Царна юкъе ба «Путь к коммунизму» яхача колхоза комбайнер Дорофеев Михаил. «Коминтерн» яхача колхоза комбайнер Нутаев Леча. Чакхъьннача пятилетке уж бар «50 цIе седкъа баккхара тIехьа» яха девиз а йолаш районе яхь дIайолаяьраш. Цар дош деннадар цхьан сезоне кIаране 1000 тоннал кIезигагIа доацаш ялат арда. Шоаш денна дош цар дизза кхоачаш а дир.

Кердача пятилетке гIорбаьннача комбайнерашца кхы а доккхагIа декхараш тIаийцад. Цар дIаболаьча керда яхья девиз «60 цIе седкъа баккхара тIехьа» яхаш я. Хьалхалаттачар болам хьалаьцаб районерча берригча комбайнерашца.

Уж шаккхе комбайнер колхозашка ялат кхедеш а из чуэцаш а бола 20 шу даьнад. ХIанз цар къонгаш а ба колхозе болх беш.

Цу сарахьа дукха дIайха денаш аьлар районе дикагIболча жа Iунех а. Сий деш вийцар царех цаI — Социалистически Къахьегама Турпал, «Шелковской» племзавода воккхагIвола жа Iу Аминтов Умурзак.

ХIара шера тIа-тIа шерлуш йоагIа доярнашта юкъе яьржа социалистически яхь. Чакхъяьннача пятилетке хIарз кхоабача Iаттагара 5 эзар килограмм шура яьккха доярка ба районе. Царех ба «Путь к коммунизму» яхача колхоза доаркаш Моисеева Акулина, Магомедгаджиева Халисат, Ленина цIерагIча колхоза доярка, коммунист Ибрагимова Лида.

Царна уллув я ферми ветеран, «Красный пахарь» яхача колхозе дукхача хана дена болх беш йола Г. С. Нагуманова. Из я Ленина, Къахьегама ЦIеча Байракха орденей кавалер. Районни торжественни сайрене дукхача шерашка хьаьнала къахьегарах баркал а аьнна, салаIа боньо яьккха хиларга хьежжа пенсе тIа яха накъаьккхар из.

Укхаза бийцар «Красный пахарь» яхача колхозе къахьегаш бола Ерохина, Михайлен Николаен дезал. ВорххIе а даьх денз ялат кхедеш хьадоагIа из цIа. Уж шаккхе Каргалински станице Iо а ваь, укхаза хьалхийнав. Укхаза дIаболабеннаб цар къахьегама никъ а. Шоашкара масал а гойташ болх бу вежараша. Цар машаре къахьегама никъ дукхаза а белгалбаьккхаб пачхьалкхен совгIаташца — орденашцей медалашцей. Ялат кхедераша юкъе яьржача социалистически яхье а хьалха латташ хьабоагIа вежарий. ХIанз Ерохинар дезала кхо воI а эскаре гIулахх дань цIабаьхначул тIехьагIа колхозе ялат кхедеш ва. Цу сарахьа культура ЦIагIа гулбеннарашта юкъе бар вежарий Михаили Николайн. Цар дийцар керда пятилетке шоаш де лерхIар. КПСС XXVI съезда решенеша керда толамаш даха тIаьхех юртара къахьегамхой, аьлар цар уж декхараш йий массане а кхоачашде а деза.

Комсаш лелаечарна юкъе районе яьржа хиннача социалистически яхье котало яьккхай «Коминтерн» яхача колхозерча Л. Мороза кулгалдеча бригадо. Соахка хIара гектара тIара 97 центнер кожасаш чуийцар хьинар долча бригада коллективо. Из районе дикагIбола хьокхам ба. Бригадиро дийцар къахьегама толамаш шоаш мишта даькхад, кердача пятилетке шоай йола планаш.

Района самодеятельни артисташа доккха концерт а оттадеш, чакхъьлар из сакъердаме сайре.

Е. ФАРНИЕВА.

Кхоана—Дунен халкъашта юкъера театра ди

МОСКВА. ССР Союза Паччахьалкхен Академически ЗІамигача театре хиннй «Целина» яхача спектакла премьера («Целина» яхача Л. И. Брежнева книжкагІа йола сценически композици). Спектакль оттаьраш — РСФСР заслуженни артист Б. Львов - Анохин, Б. Бейлиси, режиссер — М. Турбина, оформление ьяй РСФСР халкъа художника Б. Куманькова.

СУРТА ТІА: спектакла финальни сцена.

М. СТРОКОВА сурт. ТАСС фотохроника.

ТЕАТРО ХЕСТАБУ МАШАР

27 марта — ХХ юбилейни дунен халкъашта юкъера театра Ди. Шер-шера дезду ю цІей сценически искусства чулоацам прогресса, машара, демократе, социализма идеях леттача моттигашка массанахьа а.

Вай мехкарча дерригача театрашка чакхдаргда ю ди, нах нерттера идеаш советски халкъа-вахара хьал тоадярах, социалистически интернационализмах, дерригача халкъашта прогресси машари хилийтарах леттача Советски Союза Коммунистически парте XXVI съезда решенеца чІоагІа деташ айдаьнах болча хьалашка. Цу дийнахьа зрителашта гургья КПСС XXVI съезда хетаь дикагІа йола спектаклаш, вай ханарча сегах, болхлой классах йола произведенеш, сценаш тІа яргья политически публицистика пьесаш, вай мехка коммунизм хьалъеча дакъа толамаш, машар бахьанера къовсам хьагойташ йола постановкаш.

Коллективай кулгалхоша, хьалхе лелаеча артисташа спектаклаш йолаллехьа дувцаргда укх шера «Театр — наха вІашн дагардар кхетаде гІо деш а халкъашта юкъера машар чІоагІбеш а йола лоархІаме средство я» яхача девизагІа чакхдовлача цу театральни цІей сий долча традицеех.

Мехка театрий афишо хьахоькх, вай сцена цу лакхча декхараштa тешаме хилар. ТІехьарча итташ шерашка чакхьяьхай дунена социалистически мехкий драматурге фестивалаш. Царех тІоххьара хиннар яр Германски Демократически Республика драматурге фестиваль. Царех еррагІнешта юкъе хІана лаьцадац аьннад дакъа лаьцад Нохч - ГІалгІайчен театральни коллективаша а.

ДІадахача шера Венгре драматурге фестиваль йолаш Нохч - ГІалгІай театро оттайир «Шокъан сесаги» яха Ш. Петефе пьеса, укх шера ГДР драматурге фестиваль йолаш — Ф. Шиллера «Кетарлой безами». Хьажараца советски зрителашта хьалхашка хьоттадир, доаржадир вошал долча мехкий хІанзарча ханарча вахара шерра сурт. Ишта чакхйоаь советски драматурге фестивалаш социалистически мехкашка а. Уж пьесаш уттаеча, дукхагІча дакъе, моттигерча режиссерашца цхьана шерра даьха доац советски театра хьалхе лелаеча мастераша а.

Театра деятелаша раьза а болаш балгалйоах, социалистически культураш вІашн йІаьхий яра динамични процесс, халкъашта юкъера доттагІал чІоагІдара даькъера сценически искусства бонкха лоархІам.

Советски театраша массаза а дакъа доац социалистически мехкашка хулаш дола вай культура шерра дегІаена хилар хьахьокхаш дола, дукхача наха цІейш лерхІаш дола СССР культура Денош чакхдоахача. ХІаьта шоаш миттаьа выступленеш йойи а, коммунизма, доттагІала, машара идеяш йоаржаю вай театраша нах юкъе. Цунах латт хІанзарча ханарча идеологически къовсамера советски театра бокха лоархІам.

ЧІоагІа безам болаш ба советски нах дунен халкъий вахар а культура а довза. Шерагара шерега лакхлу мехка театральни афиша тІа доазол дехьарча классикийн прогрессивни драматургийн произведенеех уттаьача спектаклий удельни дозал. Цунах латт укх шерарча дунен халкъашта юкъерча театра Ден маІан.

Культурни бувзамаш чІоагІдара а дІахо шердера а гІо ду ерригача прогрессивни адамлено хьаллоецаш йолча вай пачхьалкхен ленински машара политико. Разрядка моастагІий, уж ба культурни бувзамий моастагІий а. Духхьал цунна тевал ду дуне ядерни тІема берда тІара чуххосса гІертача, гераз хьаделта сихдеча, адамле «шийлача тІема» кашта юхатІайнга гІертача США администраце политико.

Укх шера ХХ дунен халкъашта юкъера театра Ди доадар ниівслу традицеш къаьгга интернациональни йолее Х. НурадиловагІа цІерагІча Нохч - ГІалгІай пачхьалкхен драматически театра 50 шу дизар дездеча хана. Ше хьахидча гІоне цІаккха а хиппадац вай театр готтача къамах тома чутІерташ. Цун сцена тІа диллв а уттаьай эрсий, советски, доазол дехьарча драматурге классикий произведенел совгІа, гуржий, азербайджаний, эрмалой автоорий, лоаллахарча Къулбаседа Кавказа вошал долча республикий писателий, кхыча советски драматургий пьесех йола спектаклаш. Театра афиша тІа хаст-каста го йиш я А. Островски, А. Сухово-Кобылина, Л. Тренева, Н. Погодина, В. Шекспира, К. Гольдоне, П. Корнеля, Ж. Мольера цІераш.

ХІанз шиі ах бІаь шу дузача юбилейга кийчлуш нердача репертуара тІа болх беш да Нохч - ГІалгІай театр. Укхаза а дишалийтадац репертуар интернациональни дакъе соотношени кийса йолаш хила езнига. Укх шера театра сцена тІа гурья вайла «Корнолан» яха Шекспира трагеди, И. Базоркина «БІаьшерашй боадонгара» яхача романа кийлех тІа оттаьь «Калоя безам» яха спектакль, А. Пушкина произведенеш, моттигера драматурги.

1981 шера 26 феврале Нохч - ГІалгІай АССР культура министерства коллеге, облсовпрофа президиумо, ВТО Нохч - ГІалгІай отделене театра ди деадара хьакъехьара соцам тІанийцаб. Дунен халкъашта юкъерча театра Ден лоархІам белгал а бонкхаш, цу тІа лаьрхІад советски вахара хьесапа, машарен коммунизман идеяшта, Іалаьмате хоза сценически искусствана пропаганда яра тІадераадаь гІулакхаш чакхдаха.

Театра Ди чакхдаккхарца ювлаенна йола мероприятеш кийчъяраи царна координаци яран комисси чІоагІъяьй. Цей дездеча дакъа лоацаргда самодеятельни театральни коллективашен концертни организацешен. Цунах хургда дунен халкъашта юкъерча театра Ден доккхача еррегІсоьзаи цІей дакъа. Вай республико шерду мехка вошал долча халкъашцара бувзамаш, доттагІий ба тха вай мехка республикашка а социалистически мехкашка а: Венгре Комаромски областе, Украина Херсонски областе. Из вошал дІахо чІоагІ а лургда дегІа а доагІаргда.

Вай мохк гІерг доттагІали цхьана гІулакхаш леладелгеи чІоагІдара кхыча халкъашцара культурни бувзамаш шерде. Цунна тІадерзадаь да вай пачхьалкхено хьадехаш хІема доацаш Азеи Африкан халкъашта культура лакхъе деш дола гІо. Кхоачамболаш да Инде хІанзарча ханара театр кьадеча декъа лоацаш вай искусства деятелаш хиннаб аьтча. Советски специалисташа гІо даьд Алжира къамаи балет хьеча, массехк хореографически спектакль оттаьй Греце, балетни ансамбль хьаьй Афганистаиен Йеменен, къаман коллективаш хьае новкъостал даьд Ирана.

А. ГАПАЕВ, НГІАССР. культура министр.

Къонача футболистий яхьаш

ДІайолъенний дошарой бІаьстан каникулаш. Дукха сейойла да берашн. Укх деношка уж хьаьи цоашта хетальча спектаклашка, фильмашка, книжкай а суртий а выставкашка. Лакъ уІ музыкальни «кІиранашка» дехкача ашарашка, иллешка, кхыйолча сакъердамеча моттигашка бахе хул.

Къаьстта белгалйоалаш чакхъерзе каникулаш къоначa футбол езаршта. Укх деношка вай городе дІаьхон я къонатар бІаьстан футбола традиционни а хиннa дІаттa Ерригсоюзни турнира футбола шеадегІча специализированни классий РСФСР хьалхе кхиара полуфинали. Уж хьеди чакхйоах Калинина цІерагІча поселкерча Олимпийски резерва берийн кхелетарий спортивни школаш, «Строгрознефтен», «Ацетонобутилшине» яхача заводел стадионашка.

КІирандийнахьа дІайоладенний турнир. Цига дакъа лоацаш я вай мехкара цхьатта команда. «А», «Б» яхача шин подгруппана йийкъа я уж. Шин турах царна юкъе хиина ловзараш чакхдьяьлар е счеташ а йолаш: РСФСР — СОАССР — 4:1, СОАССР — Грозный (ДЮСШ «Труд») — 1:1, Дагестан — Литва — 1:3, Дагестан — Грозный (ДЮСШ «Труд») — 0:1, Грозный (ДЮСШ гороно) — «Волжский» — 2:2, Мособлоно — Черейй-Балкхаройче — 0:3, Саратов — Краснодар — 1:0, счеташ я шинарча дийнахьа хиначa ловзарий. Мособлоно — Волжский — 2:0, Краснодар — Грозный (ДЮСШ гороно) — 1:0, Нальчик — Саратов — 1:0.

Чакхъяьнай футбола специализированни классий Российски Федераце хьалхара моттиг яккхара йолча полуфинала хьалхара шин тур. Самардийнахьа шоайла къовсабенна бар Челябинскерен Грознерей къона футболисташ. Счет 2:0 йолаш котало фусамдаьшка кхаьчар. Волгоградерча «Баррикадан» Кемероверча «Кузбасовцан» юкъе хиина къовсам чакхбаьлар из счет а йолаш сибиракаш котбовлаш. Из счет йолаш краснодарнаша толам баьнихар вологодцашкара, хІаьта Ижевскерча «Ижпланетан» Воронежерча «Факелан» юкъе хиина ловзар чакхдаьлар счет 0:0 а йолаш цхьаннха кот ца воалаш. ХІаьта селханара тур чакхъяьлар е счеташ а йолаш: «Кузбасовец» (Кемерово) — СДЮШОР (Грозный) — 0:0, «Баррикады» (Волгоград) — СДЮШОР-3 (Челябинск) — 1:1, СДЮШОР-3 (Краснодар) — «Факел» (Воронеж) — 2:2, СДЮСШ-3 (Вологда) — «Ижпланета» (Ижевск) 1:0.

Укх яхьашка эггара дикагІовлаш чакхваьннача вападйоцена лаьрхІа дола памятни совгІат кийчдаьд «Сердало» газето.

А. БЕК.

ТЕЛЕВИДЕНИ

26 МАРТ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ІуйранЗара гимнастика.
9.05 — «Подпольни обком болх беш ю» яха телевизиони дукхагІча серей художественни фильм. «Партизанаш» яха кхоалагІа сери.
10.20 — «Кинопанорамни клуб».
11.20 — Кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — «Кийча е Дахьенна гІулакх де» документальни фильм. ДОСААФ балха хьакъехьа.
15.30 — «Книжка тІара».
15.55 — «Горизонт». Ленинградера передача.
16.35 — Бангладеша Халкъа Республика къона цІейга — шай дегІана лоадра Дениа. Кинопрограммо.
17.10 — «Рикикт-бродега» яха беранашта дола телевизиони художественни фильм. Хьалхара сери.
18.15 — Мидлилий ленински университет.
18.45 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — «Гуччахьара къамелаш». Передаче дакъа лоацаш я КПСС XXVI съезда делегата, КПСС ЦК член, Социалистически Къахьегама Турпала А. Ф. Затворницин брегада.
19.00 — «Подпольни обком болх беш ю» яха телевизиони дукхагІча серей художественни фильм. «Капельски узел» яха фиьалгІа сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Кхоана театра — Дунен халкъашта юкъера ди». Юстекьолча (22.35) — «Тахан дунен тІа» яха информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — И. Брамс. Квинтет.
8.40 — Мультфильм.
8.55 — Спорлдеками инструкторана - популярни фильмий программа.
9.45 — Грузе халкъа ... Пачхьалкхен академически ... ансамбла концерт.
10.35 — «Актера искусство». Хьалхара передача.
11.35 — «Шин шоашкна...» яха беранашта дола художественни фильм. ШоалагІа сери.
12.40 — Фу е мишта а ... ПТУ. ... йолча Бакински профтехучилище ... болхлой ... хьакъехьа.
13.20 — П. Ершов. «Конек-Горбунок». ДІадеш РСФСР халкъа артисте Табаков.
15.00 — «Халкъа ашараш».
15.15 — Лоам тІара лыжех ... спорта дунен кубок. Югославера передача.
16.45 — «Дудинский класс» яха телевизиони фильм.
17.30 — «Проктиди дека халаро — болхлой ...» (нохчий меттала).
19.00 — КПСС XXVI съезда соцамаш кхочашдерца. «Йолла ... гІулакхаш ю».
20.15 — Фильм.
20.35 — «Нохч-ГІалгІайчу гІоалла».
19.40 — «Юкъарча пайдана». Халоапара леркача порядка хьакъехьа.
19.00 — Спортивна программа. Волейболах йола дунен кубок къаьпарт юкъера матч. Хиллиш. СССР ... командa — Кубе ... команда. Спорлдеками передача. Футболах йола СССР чемпионат. «Торпедо» — «Кайрат» (Алма-Ата). ШоалагІа тайм. «Торнанто» яхача стоянкашкера трансляци. Перерыв (19.45) — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.45 — СССР Пачхьалкхен академически симфонически оркестра концерт.
21.40 — «Мусоргский» яха художественни фильм.

27 МАРТ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ІуйранЗара гимнастика.
9.05 — «Подпольни обком болх беш ю» яха телевизиони дукхагІча серей художественни фильм. «Ковельский узел» яха фиьалгІа сери.
10.05 — «Халкъа ашараш».
10.40 — «Доша шайба» яхача клуба совгІат даккха.
11.30 — Кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — Телевизиони документальни фильмий программа.
15.25 — Ангола котало ... лезача денга. Ангола Халкъа Республика къаман ... листулевш.
16.00 — «КАЗ селхан, тахан, кхоана» яхача телевизиони документальни фильма премьера.
16.30 — «Ранмус - бродега» яха беранашта дола телевизиони художественни фильм. ШоалагІа сери.
18.05 — «Москва а москвичаш а».
18.35 — Мультфильм.
18.45 — «Тахан дунен тІа».
19.00 — «Сахьат хьакха». 1981 шера 1 апреле СССР территора тІа хааргІара порядка хьакъехьа.
19.15 — Балета артистий концерт.
19.45 — «Сага долча ...» яхача телевизиони документальни фильма премьера. КПСС XXVI съезда хьакъехьа.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Йиди-81».
22.45 — «Тахан дунен тІа».
23.00 — «Москву ...» яхача газета совгІат даккхара спортивни гимнастиках йола дунен халкъашта юкъера хьа. Ленина цІерагІча Центральни стадиона спорта Дворецера передача.

II ПРОГРАММА

8.00 — Дворжак. Концерт.
8.30 — Мультфильм.
9.00 — Театра Дунен халкъашта юкъерча денга. Документальни фильмий программа.
10.10 — Шопен. Мазурки.
10.30 — «Актера искусство». ШоалагІа передача.
11.30 — «Шун боккъонаш» яха беранашта дола телевизиони художественни фильм.
13.05 — Белорусски ССР Пачхьалкхен академически эшарахча театра балета артистий а солисташа а дакъа лоацаш дола фильм-концерт.
13.50 — «Телестадион».
14.20 — «Сцена мастерашца вІашагІкхетар». СССР халкъа артистка Т. Ханум.
15.25 — Дой спортах йола СССР чемпионат. «Битва» яхача дойспортивни комплексера передача.
17.10 — «Оазий дукен чу» яха телевизиони фильм.
17.55 — «Нохч-ГІалгІайчу гІоалла».
18.15 — Іилма - производствана. «ДІахо юрта боахам айбара».
19.50 — «Дай-нохой, хоаза!» (гІалгІай меттала).
19.30 — «Илланча вІашагІкхетар». А. И. Хачебски нерда произведенеш.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — СССР Пачхьалкхен академически Донкхача театра серифачий ансамбла концерт.
21.00 — Телевизиони ... художественни фильмий программа.

Х. НУРАДИЛОВА ЦІЕРАГІЧА ТЕАТРЕ

26—27 марта Дунен халкъашта юкъерча театра денна хетаь спектакль.

С. Чакхиев, Г. Руссанов.

«КЪОНГАШ БОВЧА ХАНА»

(гІалгІай труппа).

29 марта

премьера

А. Пушкин

«ЧУМА ДОЛЧА ХАНАРА ТОИ»

(нохчий меттала).

Театр радиофицированни да. Текст эрсий меттала йоаьхх.

СБЕРЕГАТЕЛЬНИ КНИЖКА КХАЖ БОАГІАРГБА

1981 шера 2 апреле городе Архангельске хургья

РСФСР сберегательни кассашка кхаж боагІаргболаш Іодиллача ахчан счетех кхаж боагІаш йола тираж.

Тираже ловзаргья счетий хІара эзар номерех 25: царех цхьа кхаж — 200 процент,

ши кхаж — 100 процент,

ши кхаж — 50 процент,

ткъаь пхиъ кхаж — 25 процент боарам болаш, хургба, юкъера лаьрхІача тІеххьарча ах шера счета тІа дисачунца нийсдича.

Сберегательни кассе ахча лелаеш вола хІара стаг бокъо йолаш ва цхьан е массехк сберегательни кассана ший безам меллаб счеташ кхаж боагІаргболаш хьаелла. Цу гІулакха сберкассе хойла бе е ше болх беш волча учреждене бухгалтере ший алапех, пенсех, е кхыча ахчах хьаьдача боарамагІа дола цхьа дакъа сберкассе дІанхахьийта аьнна заявлене яла мара езац.

Кхаж боагІаргболаш Іодиллча ахчана ихы тІа ахча Іодилла мерагда е из бІарччa, е цунах цхьа дакъа хьаеца, предприятеца, учрежденеца, организацеца нара ахча дІадала ца дезаш расчет е мегаргья, нагахьа санна Госбанка отделенешка цар счет яле, ахча хьаеца е из кхычов дІахьожадеш доверенность дала а йиш я.

Кхаж боагІаргболаш сберкассашка Іодиллача ахчах даьхнача кхажамех вай республике 1980 шера къахьегамхошта дІаденнад 55 эзар сом совгІа ахча.

Кхаж боагІаргболча счетех сберкассашка Іодехна ахча!

Кхаж боагІалба шун!

Гострудсберкассай Нохч-ГІалгІай республикански управлени.

ШКОЛЬНИКИЙ, ДЕШАРХОЙ, БОЛХ БЕЧА КАГИРХОЙ ТЕРКАМГА!

Академика М. Д. Миллионщикова цІерагІча Грознески Къахьегама ЦІеча Байракха ордена мехкдаьтта институто дІахойт школьникашка, технически училищей дешархошка, болх беча кагирхошка институте

«ХЬАЙИЙЛЛАЧА НАІАРИЙ ДИ»

хургдолга.

5 апреле — нефтепромыслови геологоразведочни факультетий ди;

12 апреле нефтемеханически нефтетехнологически факультетий ди;

19 апреле тІишлон факультетех производствени процессашта электрификаци, автоматизаци яран факультета ди.

«Хьайийллача наІарий ди» долалу Іуйрийна 10 сахьат даьлча института клубе (№ 333 йолча аудиторе).

КАГИРХОЙ ТЕРКАМГА!

Юкъера школаш чакхъьхараннча Л. Н. Толстоя цІерагІча Нохч-ГІалгІай пачхьалкхен университете деша биха безам болаш мел берашка дІахойт:

Укх шера 5 апреле КІИРАНДЕН ЛЕКТОРИЯ

болх бе йолалуш хилар.

Математиках, физиках, биологех, химех, СССР исторех, эрсий меттахи литературах лекцеш еларгья университета дикагІа болча Іилмахоша.

Занятеш хургья цхьоалагІча дешара корпусе (улица А. Шерипова, 32, «Университет» яхача №№ 3, 5, 6 йола трамвайш соцача), кІиранденошка.

Занятеш йолалу 10 сахьат даьлча.

Лекцешка.

ДЕРРИГА А ШКОЛЕРА ДІАДОЛАДУ

ДІахо болх бара аша хьинар а денал а вайна хаддана тел партийни документаша. ХІанз а вай еррига уйлаш тІаззай парте XXVI съездо. Цо наха кхетам балара дош дизза къоастадаьд.

Массехк дош ала безам ба са школе кхетам баларах лаьца. Хьалха дувцаргда вай къахьегама кхетам лулга. Керттерча лостамашта цох хьадда аьннад: «Юкъерча школе къахьегамца кхетам балара формаши методаши эргайоахаш тоас. Кхелстарашта профессиональни ориентаци ялара болх чІоагІбе».

Сунженски районерча школашка из болх беш ба, бакъда, хІанзарча хано дІадехачунга хьежача цо тоъам бу ала йиш яц. Ше пийна гІулакх делга, болх бе Іомавеча мастерскешка, школьни дешара-опытни участкашка, дешархой производственни бригадашка, дешара-производственни комбинаташка болх белга — из деррига а дика гІулакх да. Дешархой къахьегамах бола кхетам яйса хилийтара новкъостал ду хьехархоша, цар уж къахьега кийчбу. ХІаьта а къахьегам вІаштІехьбаннхара, политехнически кийчо яра, профессиональни ориентаци ялара дукхи дешаш тІаьт а къоаста ца деш да. Царех нерттердар — дешархой юртбоахама профессешта тІаберзабелга.

Юкъера школа чакхъяькхи бола кагирхой юртбоахама производстве болх бе психологически кийчбенна хилаш. Цар лаьттанцара безам бокъонца чІоагІбеннабац. Бакъда, из заочно дукха дезадале йиш йолаш а дац. Ахархочун къахьегамца айхха бувзам болаш хила еза школа. Из бувзам эггара хьалха хила беза дешархой производственни бригадашка гІолла. ХІаьта бокъонца йола дешархой бригадаш, масала, лоаллахарча Ставропольски крае ткъаь пхиъ шера болх бераш санна яраш, Сунженски районе яц. Йолчар а шоай гІулакхаш лерттІа лелабац. Ахкан замалахьа цариц де деза педагогически кулгалдац, опытни болх чакхбахац. Колхозий кулгалхоца шоашта новкъостала бола низ мара лархІац царех.

Колхозий кхоане ювзавенна я къахьегама керда смена хьалкхеярца. Из тахан вахаро ше хьалхашка оттаду декхар да. Тахан школе а ухаш, кхоана комбайна штурвал ловцаргйолчар, ферме балха боагІаргболчар болх бе ховргдолаш тешеме кулгаш хила деза, шоай дешна нохчаш санна лаьтта дукха дезаш хила беза уж.

Дешархошта къахьегама кхетам бала йиш яц хІанзарча къахьегамца айхха бувзам боацаш. ДегІабеначa тахнарча юрта боахамо кадрашкара дІадехар дукха да. Лакха технически кхоачам, техника керда тайпаш юкъе доаладелга, агропромышленни объединенеши комплексаши вІашагІйохкилга, юртбоахама бийдал чакхйоахаргйола гІон йола предприятеш хьалъелга — цу деррига а ловш дац ах эланеш хулга, ах низаца болх белга. ДІахо мел йодача хана кадрашкара дІадехар кхы а дукхагІа хургда. Юрта боахама индустрилизаци елга чакхдаккхара парте лаьцача наькъо дІадех къона болхлой дика производственни кийчо йолаш хинна а ца Іеш, уж перспективо лоархІаш, беча балхах бухсоцаш хьахургдар бокъонца ховш, инициатива йолаш хьалкхебелга.

Школо а къахьегама урокаш духхьал кхашка, фермашка, чакхъяха еза. Из гІулакх хила деззача тайпара вІаштІехьдаьккхадац е школе а, е колхое а. Из бахьан долаш ду балхо кІеэнга пайда лу колхозашта. ХІаьта дешархой юртбоахама производствацара безам а совбалац. Хетаргахьа, сентябрь бетта лакхехьарча классашкарча дешархоша юртбоахама практика чакхъяьккхача бакъахьа яр, цу бетта даьчох, кхыча предметех саша, оценнаш а уттаеш.

Партийни документаш тІа, ше къамаьл деш нов. Л. И. Брежнева хаддиза белгалдоах советски общество экономически социальни дегІаахара бола къахьегама школана а доагІаш да. Вахаро хьахьокх, нагахьа санна дешархочо школьни общественни вахаре хьинаре дакъа лоаце, цох тІехьагІа дика болхло а вхаза цІенда а хулга. Карабулакски школа комсомольски кулгалхой хинача Афанасенко Екатеринах, Королев Константинах, Исковская Валентинах, Синчинов Александрах, Сомик Иринах, дукхача кхычарех дика специалисташ, хьинар дола общественникаш, иштта дика дай-нохой хиннаб.

Коллективана лаьрхІа, коллективага гІолла, коллективе кхетам лулга, — белгалдаьхад А. С. Макаренкос. — кхетам белара лард я. Школашка из дика ховш да, бакъда, вахаре из массаза а чакхдахац. Цхьайолча школашка къаьст-къаьста ши коллектив хул — хьехархойи дешархойи. Масала, классе боацаш беча балха план ювцаш йолча педагогически советс а дукха хилац классий старосташ, комсоргаш, дешархой актив. Во да, нагахьа санна комсомола комитет е укхем школьни самоуправлене органа керте ца латте. Ишта моттиг хул чІоагІа лоархІаме долча гІулакха боагІа мах бе ца ховча школашка. Из хьарцахьа да. Хьинар дола саг хьалкхевелга — из книжки хьакъал Іомадаь Іелга дац, общественни гІулакха тІера хургбола къона нах хьалкхебелга да. Вахаро гІа-тІа чІоагІагІа дІадех учкоми болх товбелга, царна кулгалде дела комсомола комитеташа.

Дезале кхетам луча берий даьй лоархІамах дувна безам ба са хІана. Халахете а, таханарча дийнахьа даьша дизза дакъа лацац шоай дезалхошта кхетам луча. Уж оарцагІбаха низ дІакхачац школа. Укхаза новкъостал де декхарийла я еррига советски партийни органаш. Классе йоаца мероприятеш чакхйоахача мах баь варгвоацаш новкъостал де йиш я берий даьша. Шефство лелае йиш я кхелстараштa, шоаш балха болча предприятешка бераштa кхетам баларах лаьца дувца аьттув ба даьй.

Сунженски района чуйоагІача цхьан юрта яи кхелетарий клуб. ХІаьта уж чІоагІа эшаш я. Укхаза кхелетараш пайдане долча гІулакхашта Іомабе йиш яр. Цу тайпарча клубашка хьаелла йиш я шахматий, фото, спортивни, кхыйола секцеш. Тайп-тайпара бытовой гІулакхаш дергдола мастерскеи цу клубашка хьайийллача кагирхой къахьегама тІаберзабара боккха пайда баргбар. Цу мастерскешка оборудовани оттаеча заводаша, совхозаша, колхозана новкъостал де дезаргйа. Укхаза чІоагІа эшаш да даьй гоьза кулгаш.

Малав из деррига а вІаштІехьданика дезар? Бераш, кхелетараш бахача моттиге царна болх беш хила еза родительски комитет, школа а дезала а гІо деш йола комиссеш, коммунисташ, халкъа депутаташ. Нах бахача хІара моттиге кІезига бац вахара опыт, знанеш, къахьега ховш бола нах. Уж оарцагІбаха беза кагирхошта кхетам балара.

М. ФРОЛОВ, РСФСР школа заслуженни хьехархо.

Газета аргІанара номер араяргья 31 марта.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

РАДИО

26 МАРТ

6.40 — Хьайбаш лелахара керттера термаш тІабахийта. «Деррига хьаьчамех пайда эца» (гІалгІай меттала).
6.55 — Хоамаш.
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.23 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.35 — «Шоана, кхалнах» яха радиожурнал (гІалгІай меттала).
9.15 — «Коммунисташ хьалхалатта. Беседа (нохчий меттала).
9.30 — «Ден темах» (эрсий меттала).
9.10 — Хоамаш.
9.46 — «Хьалханоттарам». Очерк (гІалгІай меттала).
17.15 — Передачий программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
17.16 — «Микрофонаца Грознес гІоллa» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
17.31 — РадиоладугІархой заявкаш дола концерт (эрсий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).
18.30 — Ашараш нохчий меттала.
18.40 — «Дега хьехамагІа» (нохчий меттала).

27 МАРТ

6.40 — «Юртара Іуйре» (эрсий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинец ненъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — Беламе кхаеш а хазаре ашараш а (нохчий меттала).
9.15 — «Атеист» яха радиовыпуск (гІалгІай меттала).
9.35 — Ашараш (нохчий меттала).
9.45 — «Юртара керлахараш». Репортаж (гІалгІай меттала).
17.15 — Передачий программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
17.16 — «Пропагандисте практически кьа-сабат» (эрсий меттала).
17.31 — А. Боков. «Атта дакъ лелаш вахар со». Дуйцар (нохчий меттала).
17.31 — Ашараш (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).
18.30 — Ашараш (нохчий меттала).

Хаоттам

Тахан республике гІоллен Грознен хувцалуш моркаш а йолаш, йоачан а йоацаш, Іуйрийна цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш. малхбузехьара секунде 0—5 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 8—13, Грозне 10—12 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмен моркаш а йолаш, цхьайолча моттигашка лаьгІо догІа а делхаш, тайп - тайпарча оагІонашкахьара секунде 2—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана — 1—6, дийнахьа — 9—14 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03; бехктохкача секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностен транспортен — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кисьмой — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ереи, шоаттеи деношка

СФ05129. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1248.